



ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับ
ของวัยรุ่นชาย ตำบลหลักเขต จังหวัดบุรีรัมย์

Social and Cultural Factors Influencing of Not-Drink and
Riding behavior of male adolescents in Laket Sub-district
of Buriram Province

นธกร วิโสรัมย์
ณิชากัทธ มณีพันธ์
วรรณารถ พรหมศวร
ภิญญดา สมดี

ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากศูนย์วิจัยปัญหาสุรา
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ปี พ.ศ. 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาพฤติกรรมการดื่มไม่ขับ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับรถจักรยานยนต์ของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่าง เป็นวัยรุ่นชาย อายุระหว่าง 15 - 24 ปี ที่มีภูมิลำเนา ในตำบล หลักเขต อำเภอบึง เมือง จังหวัด บุรีรัมย์ จำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามพฤติกรรมดื่มไม่ขับและปัจจัยที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มไม่ขับ ของจันทร์ฉาย โยธา ใหญ่และคณะ ได้แก่ ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการดื่มไม่ขับ การรับรู้อิทธิพลของพ่อ แม่ อิทธิพลของเพื่อน อิทธิพลของกฎหมาย กฎจราจรและอิทธิพลของสื่อต่าง ๆ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างไม่เคยมีพฤติกรรมการดื่มไม่ขับขี่รถจักรยานยนต์ จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 เคยดื่มแล้วขับแบบนาน ๆ ครั้ง จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 37.2 โดยมีระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นแบบเสี่ยงต่ำ (low risk drinker) จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 50.8

2. ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ คือ ตัวแปร ความรู้ ทัศนคติ การรับรู้อิทธิพลของเพื่อน การรับรู้อิทธิพลของกฎหมาย กฎจราจร และอิทธิพลของสื่อต่าง ๆ โดย เมื่อปัจจัยทำนาย เพิ่มขึ้น 1 หน่วย โอกาสที่พฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชายเพิ่มขึ้นเป็น 0.39, 193.68 , 2.93 , 19.28 และ 0.37 เท่า ตามลำดับ ปัจจัยเหล่านี้สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดื่มไม่ขับขี่รถจักรยานยนต์ ได้ร้อยละ 93.60

คำสำคัญ : พฤติกรรมดื่มไม่ขับ ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม วัยรุ่นชาย

Abstract

This correlational descriptive study aimed to investigate not-drink and motorcycle riding behavior and to identify factors influencing the behavior of adolescents. The participants of this research study were 250 male adolescents, domiciling in Laket Sub-district, Muang District, Buriram Province, aged 15-24. The purposes of this descriptive correlational research were to investigate not-drink and motorcycle riding behavior and to identify factors influencing the behavior of adolescents. The participants of this research study were 250 male adolescents, domiciling in Laket Sub-district, Muang District, Buriram Province, aged 15-24. The tools consisted of a Demographic Data Form, a questionnaire for measuring not-drink and riding behavior and expected relating factors developed by Yothayai ,et al. The expected factors that influences not-drink and motorcycle riding behavior included knowledge, attitudes, perceived parental influences, perceived peer influences, perceived influences of law and regulations, perceived influences of mass media.

1. In the past month, 36.8 % of sample did not engage in drink and riding behavior, and only drank once in a while, accounting for 37.2% . and most of them drank alcohol within the low risk level (low risk drinkers) accounting for 50.8%

2. The variables influencing the not-drink and motorcycle riding behavior of the male adolescents with statistical significance were knowledge, attitudes, perceived peer influences, perceived influences of law and regulations and perceived influences of mass media. When factors predicting increased by 1 unit, it was probable for not-drink and motorcycle riding behavior of the male adolescents to increase by 0.39, 193.68, 2.93, 19.28 and 0.37 times, respectively. All of the factors combined were capable of predicting the not-drink and motorcycle riding behavior accounting for 93.60%.

Keywords: not-drink and riding behavior, social and cultural factors, male adolescents

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยการสนับสนุนทุนการวิจัยจาก ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.จันทร์ฉาย โยธาใหญ่ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ คณะ เป็นอย่างสูงที่อนุญาตให้ใช้เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการและบุคลากร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพบ้านปริงเปน ตำบลหลักเขต อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ได้อำนวยความสะดวกในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลในครั้งนี้

ขอบคุณ อาจารย์ภาวินี เสาะสืบ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ อาจารย์ประจำภาควิชาการพยาบาลชุมชน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทรินทร์ ผศ.ดร.กมลรัตน์ สมใจ หัวหน้าสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำ เป็นอย่างดียิ่ง

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิด.....	4
นิยามศัพท์.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
พัฒนาการของวัยรุ่น.....	6
สถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น.....	8
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น.....	10

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4 (ต่อ)	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย.....	22
รูปแบบการศึกษา.....	22
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	22
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	22
การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง.....	25
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	25
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	26
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	27
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	45
สรุปผลการวิจัย.....	45
อภิปรายผลการวิจัย.....	45
บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	49
บรรณานุกรม	51
ภาคผนวก.....	56
ภาคผนวก ก.....	57
ใบอนุญาตจรรยาบรรณการวิจัยในมนุษย์.....	58
ภาคผนวก ข.....	60

สารบัญ (ต่อ)

แบบสอบถามพฤติกรรมดื่มไม่ขับและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของวัยรุ่น.....	61
แนวทางคำถามการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึก.....	67
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	70

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
ตารางที่ 1	จำนวนและร้อยละของการพักอาศัยของวัยรุ่น.....	27
ตารางที่ 2	จำนวนและร้อยละอาชีพ/การงานของวัยรุ่น	27
ตารางที่ 3	จำนวนและร้อยละของระดับการศึกษาของวัยรุ่น.....	28
ตารางที่ 4	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการขับขี่รถจักรยานยนต์.....	28
ตารางที่ 5	จำนวนและร้อยละของความถี่การขับขี่รถจักรยานยนต์.....	28
ตารางที่ 6	จำนวนและร้อยละของเวลาที่ขับขี่รถจักรยานยนต์.....	29
ตารางที่ 7	ระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยใช้แบบคัดกรอง AUDIT.....	29
ตารางที่ 8	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการขับขี่รถจักรยานยนต์ขณะมีเมเมา	30
ตารางที่ 9	คะแนนเฉลี่ยของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น.....	30
ตารางที่ 10	ปัจจัยด้านความรู้ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น.....	32
ตารางที่ 11	ปัจจัยด้านทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น.....	33
ตารางที่ 12	ปัจจัยด้านพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น.....	34
ตารางที่ 13	ปัจจัยด้านเพื่อนที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น.....	35
ตารางที่ 14	ปัจจัยด้านกฎหมาย/กฎจราจรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น....	36
ตารางที่ 15	ปัจจัยด้านสื่อต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น.....	37
ตารางที่ 16	ผลการวิเคราะห์ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น.....	38

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
ตารางที่ 17	แบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น.....	39

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

อุบัติเหตุทางถนนถือว่าเป็นปัญหาที่สำคัญทั้งของประเทศไทยและของโลก จากรายงานสถานการณ์โลกด้านความปลอดภัยทางถนนขององค์การอนามัยโลก : Global Status Report on Road Safety (World Health Organization , 2018). ในแต่ละปีมีจำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในปี พ.ศ.2561 มีรายงานจำนวนผู้เสียชีวิต 1.35 ล้าน โดยอัตราการเสียชีวิต 18.2 ราย ต่อแสนประชากร และเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตอันดับแรกของเด็กและเยาวชน อายุ 5 - 29 ปี โดยในจำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน เป็นผู้ที่ขับขี่รถจักรยานยนต์ทั้งสองล้อและสามล้อ มากกว่าครึ่งหนึ่ง พบมากที่สุดคือทวีปแอฟริกา รองลงมาคือภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และแปซิฟิกตะวันตก ร้อยละ 44, 43 และ 36 ตามลำดับ สำหรับประเทศไทยมีอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนสูงสุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ 32.7 ราย ต่อแสนประชากร หรือ สูงเกือบสองเท่าของอัตราการเสียชีวิตของโลก มีจำนวนผู้เสียชีวิต 22,491คนต่อปี โดยเฉลี่ย 60 คนต่อวัน ส่วนใหญ่เป็นผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์และการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนนั้นมีสาเหตุมาจากดื่มแล้วขับ ร้อยละ 14 (World Health Organization, 2018) ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาประเทศไทย มีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนมากกว่า 1 แสนคน ซึ่งเป็นวัยรุ่น เยาวชน และกลุ่มเริ่มทำงาน (15-29 ปี) (มูลนิธิเมาไม่ขับ,2553 ; สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2555) จากรายงานของกระทรวงคมนาคม พบว่า ในปี พ.ศ.2561 มีอุบัติเหตุทางถนนเกิดขึ้น จำนวน 208,509 ครั้ง โดยพาหนะที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ จักรยานยนต์ รถยนต์นั่งส่วนบุคคลและรถปิกอัพ (สำนักงานนโยบายและแผนขนส่งและจราจร, 2562) ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่นอายุระหว่าง 15 - 25 ปี สอดคล้องกับ สถิติการกระทำ ความผิดทางคดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติปี พ.ศ. 2561 - 2563 มีอุบัติเหตุทางถนนเกิดขึ้นทำให้ได้รับบาดเจ็บ จำนวน 939,578 ราย และ เสียชีวิต 13,590 ราย ส่วนใหญ่ใช้จักรยานยนต์ เป็นพาหนะ และสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุมาจากการขับขี่ด้วยความเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด การขับตัดหน้าในระยะ กระชั้นชิด และการเมาสุรา ซึ่งการดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับชี่ยานพาหนะเป็นสาเหตุหลักของการเกิดอุบัติเหตุในท้องถนน ซึ่งมักทำให้มีการสูญเสียต่าง ๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สิน การบาดเจ็บ พิการ จนกระทั่ง การสูญเสียชีวิตก่อนวัยอันควร เพราะว่าการขับขี่ขณะเมาสุราจะเพิ่มความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บ 6.6 เท่าของการขับขี่ขณะไม่ดื่มสุรา และเพิ่มความเสี่ยงต่อการเสียชีวิต 9.6 เท่าของผู้ขับขี่ที่ไม่ดื่มสุรา (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2554) จากรายงานสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทย

จำนวนผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรที่เกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์ มีแนวโน้มสูงขึ้นจาก 67,294 ราย ในปี 2558 เป็น 104,698 ราย ในปี 2562 คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ย ร้อยละ 17 ของการบาดเจ็บทั้งหมด (ศูนย์ข้อมูลสนับสนุนการจัดระบบสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข) จังหวัดที่มีสัดส่วนของนักดื่ม และมีการดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับขียานพาหนะสูงสุด ได้แก่ จังหวัดเลย (ร้อยละ 78.1) จังหวัดพิษณุโลก (ร้อยละ 72.2) จังหวัดยโสธร (ร้อยละ 68.7) จังหวัดพิจิตร (ร้อยละ 68.3) และจังหวัดนครพนม (ร้อยละ 67.4) ส่วนจังหวัดที่มีสัดส่วนต่ำที่สุด ได้แก่ จังหวัดนครปฐม (ร้อยละ 17.5) จังหวัดนราธิวาส (ร้อยละ 18.9) จังหวัดสมุทรปราการ (ร้อยละ 20.7) จังหวัดสมุทรสงคราม (ร้อยละ 20.8) และกรุงเทพมหานคร(อชิบ ตันอารีย์ และพลเทพ วิจิตรคุณากร, 2562) นอกจากนี้การดื่มสุรายังมีผลกระทบทางด้านสังคมอีกด้วย จากการรายงานวิจัยของมูลนิธิเพื่อนหญิง เรื่องสุราในฐานะปัจจัยร่วมก่อความรุนแรงในครอบครัว พบว่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดปัญหาในครอบครัว 3 ด้าน คือปัญหาด้านสุขภาพของบุคคลในครอบครัว การใช้ความรุนแรงในครอบครัวและกระทบต่อเศรษฐกิจในครอบครัว (บุญเสริม หุตะแพทย์ และกิติวิภา สุวรรณรัตน์, 2546)

จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นจังหวัดที่ประชากรดื่มสุราเป็นจำนวนมาก ในปี พ.ศ. 2560 มีจำนวนนักดื่มเป็นอันดับที่ 49 ของประเทศ โดยมีสัดส่วนของนักดื่มที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป อยู่ที่ร้อยละ 24 ของจำนวนประชากร และมีการดื่มแล้วขับอยู่ที่ร้อยละ 37.8 และความชุกของการได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุบนท้องถนนจากการดื่มสุราของผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 0.5 และปี พ.ศ. 2563 จังหวัดบุรีรัมย์มีจำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจร จำนวน 1,190 คน ซึ่งประชากรวัยนี้ถือเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าและจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต และ ตำบลหลักเขต อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ประชากรส่วนใหญ่ชนเผ่าไทยที่พูดภาษากีนเขมร ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นเขตชายขอบ ของอำเภอเมืองบุรีรัมย์ โดยมีระยะทางห่างจากตัวเมืองบุรีรัมย์ 20 กิโลเมตร ประชาชนส่วนใหญ่นิยมเดินทางด้วยรถจักรยานยนต์เนื่องจากเป็นระยะทางที่ไม่ไกลมาก และกลุ่มวัยรุ่นซึ่งเข้าไปศึกษาหรือทำงานที่ในเมือง จะเดินทางไป – กลับทุกวัน ทำให้มีโอกาสเกิดอุบัติเหตุได้บ่อยครั้ง จะมีพฤติกรรมการดื่มสุราเป็นประจำและจะเพิ่มมากขึ้น ในโอกาสที่มีกิจกรรมร่วมงานในงานพิธี เทศกาล หรือแม้แต่ในชีวิตประจำวันผลกระทบของอุบัติเหตุดังกล่าวมีผลต่อทั้งตัวบุคคล ครอบครัว และสังคม และผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ เป็นการสูญเสียทั้งสุขภาพ ชีวิต กระทรวงสาธารณสุข 1) สรุปว่าในแต่ละปีมูลค่าความเสียหายจากอุบัติเหตุทางถนนมากกว่า 1 แสนล้านบาท และมีผู้พิการปีละประมาณ 1 แสนคน (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2556) ความสูญเสียนี้ยังไม่รวมความสูญเสียทางด้านจิตใจซึ่งไม่สามารถจะประเมินค่าเป็นตัวเงินได้

พฤติกรรมการณ์ดื่มไม่ขับ ถือว่าเป็นพฤติกรรมทางสุขภาพ โดยปัจจัยที่อาจเป็นทั้งสิ่งกำกับหรือกระตุ้นส่งเสริมให้บุคคลมีพฤติกรรมดื่มไม่ขับมีหลายปัจจัย ซึ่งอธิบายได้ตามกรอบแนวคิดเชิงนิเวศวิทยาสังคม (The Social Ecological Model) (Stokols, 1996) ที่มีพื้นฐานความคิดว่าพฤติกรรมของบุคคลกำหนดโดยหรืออยู่

ภายใต้อิทธิพลของทั้งปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในระดับต่าง ๆ ทั้งสิ้น จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาพบว่ามีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มและการขับชี่ขณะเมาสุราแบ่งออกเป็นหลายปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ขับชี่ เช่น ความรู้และทัศนคติ ของวัยรุ่นต่อการดื่มสุราโดยที่สังคมไทยมักมองเรื่อง การดื่ม แอลกอฮอล์ ว่าเป็น เรื่องธรรมดา ไม่เป็นอันตราย ต่อตนเอง และผู้ที่ดื่มสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ทำให้ความกังวลใจหรือความกลัวเกี่ยวกับอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการขับชี่ขณะเมาสุราลดน้อยลง (มูลนิธิเมาไม่ขับ, 2554) 2) ปัจจัยจากบุคคลแวดล้อม เช่น พ่อแม่และเพื่อน พบว่าบทบาทพ่อแม่ และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของพ่อแม่มีผลทางบวกต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุตร 3) ปัจจัยด้านสถาบัน ได้แก่ กฎ ระเบียบข้อบังคับ และนโยบายของสถาบัน 4) ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ นโยบายของรัฐบาลและกฎหมายจราจรตลอดจนสื่อต่าง ๆ ที่กำกับหรือกระตุ้นส่งเสริมพฤติกรรมดื่มไม่ขับ จากการศึกษาจันทร์ฉาย โยธาใหญ่ และคณะ, (2559) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมดื่มไม่ขับชี่ของนักเรียนสังกัดสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าทัศนคติ อิทธิพลของพ่อแม่ และอิทธิพลของเพื่อน สามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มไม่ขับชี่รถจักรยานยนต์ได้ 2.12 เท่า 2.00 เท่า และ 2.01 เท่า ตามลำดับและพบว่าปัจจัยทั้ง 3 ตัวนี้ร่วมกันทำนายการเกิดพฤติกรรมดื่มไม่ขับชี่รถจักรยานยนต์ในกลุ่มตัวอย่างได้ร้อยละ 15.2

อย่างไรก็ตามการศึกษาที่ผ่านมาส่วนมากเป็นการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ขับชี่เท่านั้น และส่วนมากเป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ยังขาดการศึกษาที่เน้นการวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยดังกล่าว และยังไม่มีการค้นหาปัจจัย ที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ หรือมุมมองของผู้ปกครอง พ่อ แม่ และผู้นำชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการแก้ไขปัญหา พฤติกรรมการเมาไม่ขับ ซึ่งอาจทำให้มองปัญหาได้ไม่ครอบคลุม ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร และ แต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านลักษณะทางสังคม วัฒนธรรมและความเชื่อต่าง ๆ ผลของการวิจัยที่ผ่านมาอาจไม่สามารถตอบโจทย์ของพื้นที่แต่ละที่ ในการวางแผนแก้ไขปัญหาได้ โดยคาดว่าผลจากการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดื่มไม่ขับชี่รถจักรยานยนต์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาโครงการส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มไม่ขับชี่รถจักรยานยนต์ของเด็กวัยรุ่น เพื่อลดและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุจากการขับชี่รถจักรยานยนต์ขณะเมาหรือดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่มีประสิทธิภาพที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมดื่มไม่ขับชี่รถจักรยานยนต์ของวัยรุ่นชายตำบลหลักเขต จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับชี่ของวัยรุ่นชายตำบลหลักเขต จังหวัดบุรีรัมย์

ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ (descriptive-correlational study) เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมดื่มไม่ขับและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง พฤติกรรมดื่มไม่ขับ ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการดื่มไม่ขับ / ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับ ประชากรวัยรุ่นชายที่มีภูมิลำเนาในตำบลหลักเขต อำเภอเมือง จังหวัด บุรีรัมย์ จำนวน 543 คน

กรอบแนวคิด

การศึกษาครั้งนี้ประยุกต์ใช้แนวคิดนิเวศวิทยาสังคม (Stokols, 1996) ที่มีต้นกำเนิดมาจากแนวคิดเชิงนิเวศวิทยา (The Ecological Model) (Bronfenbrenner, 1977) เป็นกรอบแนวคิดของการศึกษา โดยเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลอยู่ภายใต้อิทธิพลหรือ ถูกกำหนดหรือมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบส่วนบุคคลและองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ที่มีปฏิสัมพันธ์กันโดยจำแนกองค์ประกอบเหล่านี้ เป็น 5 ระดับ ที่มีความสลับซับซ้อน ขึ้นเรื่อย ๆ ดังนี้ (อ้างในจันทร์ฉาย โยธาใหญ่ และคณะ 2559)

- ระดับความรู้และทัศนคติของบุคคล (intrapersonal factors)
- ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่มบุคคลระดับปฐมภูมิ (interpersonal factors)
- องค์ประกอบระดับสถาบัน (institutional factors)
- องค์ประกอบระดับชุมชน (community factors)
- องค์ประกอบระดับชาติหรือนโยบายสาธารณะ (public policy)



พฤติกรรมการดื่มไม่ขับ/ขับ

นิยามคำศัพท์

- ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเมาไม่ขับ หมายถึง ปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลในระดับต่าง ๆ ที่มีความเชื่อมโยงกันและมีผลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น

- องค์ประกอบส่วนบุคคล (intrapersonal factors) ได้แก่ ระดับความรู้และทัศนคติของบุคคล

- องค์ประกอบระหว่างบุคคล (interpersonal factors) คือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่มบุคคลระดับปฐมภูมิ ได้แก่อิทธิพลของบุคคลในครอบครัวโดยเฉพาะพ่อแม่ และ อิทธิพลของเพื่อน

- องค์ประกอบระดับสถาบัน (institutional factors) คือ กฎ ระเบียบข้อบังคับและนโยบายของสถาบันการศึกษา

- องค์ประกอบระดับชุมชน (community factors) หมายถึง เครือข่ายสังคม ค่านิยมขนบธรรมเนียม ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคลและองค์กรนั้น

- องค์ประกอบระดับชาติหรือนโยบายสาธารณะ (public policy) คือนโยบาย กฎหมาย รวมทั้งสื่อต่าง ๆ ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศที่กำกับดูแลสนับสนุนกิจกรรมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพื่อป้องกันและควบคุมปัญหาทางด้านสุขภาพ

- พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึงความถี่ของการดื่ม สถานที่ ช่วงเวลาที่ดื่มปริมาณต่อครั้ง ระดับความรุนแรงของปัญหาการดื่มสุรา ของวัยรุ่น

- พฤติกรรมการดื่มไม่ขับ / ขับ หมายถึง ความถี่ของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับหรือไม่ขับ ซึ่งรถจักรยานยนต์ เหตุผลหรือสาเหตุของพฤติกรรม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเมาไม่ขับเพื่อสร้างแนวทางการวางแผนหรือพัฒนาแนวปฏิบัติเพื่อการส่งเสริมพฤติกรรมเมาไม่ขับของวัยรุ่นในตำบลหลักเขต จังหวัดบุรีรัมย์ และตำบลใกล้เคียง

2. มีชุดข้อมูลที่ใช้นำเสนอข้อบังคับการปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อผลักดันให้เกิดนโยบายสาธารณะเรื่องเมาไม่ขับ

3. เกิดความตระหนักและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน จากการสะท้อนและคืนข้อมูลการวิจัยแก่ชุมชน สามารถนำไปสานต่อการทำงานในการเสริมสร้างสุขภาพแก่ชุมชนผ่านกลไกของผู้นำชุมชนได้ดียิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตีพิมพ์ของวัยรุ่นชายในตำบลหลักเขต อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัย เพื่อนำมาเป็นแนวทางและสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยได้เสนอตามลำดับ ดังนี้ดังนี้

1. พัฒนาการของวัยรุ่น
2. สถานการณ์การตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของวัยรุ่น
3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการตีพิมพ์ของวัยรุ่น
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พัฒนาการของวัยรุ่น

ความหมายของคำว่าวัยรุ่น

วัยรุ่น หรือ “Adolescence” มาจากคำกริยาในภาษาละตินว่า “Adolescere” หมายถึง การเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ คือมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจที่ซับซ้อน เป็นวัยที่เปลี่ยนจากเด็กเป็นผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นภายในร่างกาย มีการเปลี่ยนแปลงทางเพศชัดเจน ฮอร์โมนทางเพศที่สูงส่งผลต่ออารมณ์ พฤติกรรม และความคิดและแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่นออกเป็น 3 ช่วงคือ

วัยรุ่นแรก อายุ 10 - 13 ปี เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายทุกระบบ มีอารมณ์หงุดหงิด และแปรปรวนง่าย

วัยรุ่นตอนกลาง อายุ 14 - 16 ปี ยอมรับสภาพการเปลี่ยนแปลงของร่างกายแล้วค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง มีความพยายามที่จะเป็นตัวของตัวเอง ห่างไกลพึ่งพาบิดา มารดา

วัยรุ่นตอนปลาย อายุ 17 - 19 ปี ร่างกายเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์มองเห็นเรื่องของตัวเองที่สามารถที่จะพัฒนาตนเองสู่อนาคตของการก้าวสู่อำชีพที่ตนเองถนัด และเหมาะสมกับตนเอง บรรลุสติภาวะในเชิงกฎหมาย

พัฒนาการของวัยรุ่น สามารถแบ่งออกได้ 4 ด้าน ดังนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย ร่างกายของวัยรุ่นจะเกิดการเติบโตอย่างมากและรวดเร็วในช่วงระยะเวลาแรก และมีความแตกต่างในเด็กแต่ละคน ผู้หญิงจะก้าวเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าผู้ชายประมาณ 2 ปี โดยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน คือลักษณะเฉพาะทางเพศจากการที่ฮอร์โมนเพศถูกผลิตมากขึ้นส่งผล

ทำให้อวัยวะเพศทั้งในและนอกร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน เริ่มมีประจำเดือนและหน้าอกในผู้หญิง ส่วนในผู้ชายลูกอัณฑะเติบโตและทำงานเต็มที่ จึงสามารถพบภาวะผื่นเปื่อยได้ มีขึ้นขึ้นตามอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกาย ช่วงนี้ร่างกายจะใช้เวลาในการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของตนเองและการสำรวจตนเอง ทำความคุ้นเคยกับร่างกายของตนเองและนำไปสู่การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงเรื่องของส่วนสูง ผู้หญิงจะสูงกว่าผู้ชายในระยะแรกและไปหยุดสูงหลังจากที่มีประจำเดือนได้ 2 ปี ในขณะที่ผู้ชายเริ่มสูงช้ากว่าแต่สามารถสูงได้ไปจนถึงอายุ 18 ปี นอกจากนี้ยังมีน้ำหนักที่เพิ่มมากขึ้น ใบหน้าสัดส่วนของร่างกายมีการสะสมไขมันมากขึ้น โดยเฉพาะสะโพก เต้านมในผู้หญิง เห็นกล้ามเนื้อแข็งแรงมากขึ้นในผู้ชาย เป็นเหตุให้ผู้ชายมีกำลังมากกว่าผู้หญิง รูปร่างเกิดการเปลี่ยนแปลง ตั้งจมูกเป็นสัน กระดูกกล่องเสียงโตขึ้นในผู้ชายส่งผลให้เสียงแตกห้าวทุ้มขึ้น ต่อมาไขมันทำงานเพิ่มขึ้นเป็นที่มาของสิวและกลิ่นตัว การทำงานของอวัยวะภายในเกือบทุกส่วนมีการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจน ในช่วงระยะเวลาที่ยังมีการเจริญเติบโตไม่เต็มที่ ในระยะแรกจะทำให้เด็กรู้สึกแปลก ๆ ไม่คล้ายเพื่อนและหากเด็กไม่พอใจต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ จะส่งผลกระทบต่อจิตใจของเด็กตามมาได้

2. พัฒนาการด้านจิตใจ วัยรุ่นจะเริ่มเป็นตัวของตัวเอง เริ่มมีความคิดแบบนามธรรม (Abstract thinking) รู้สึกสับสน สองจิตสองใจ อาจมีความรู้สึกสูญเสียในความรักความเอาใจใส่ของบิดา มารดา แต่ถ้ายอมรับการดูแลหรือยอมทำตามคำสั่งของบิดา มารดา ก็จะไปขัดกับความต้อการที่จะเป็นเด็กโต ต้องการความเป็นอิสระของตนเอง ต้องการพึ่งพาตนเอง ต้องการความเป็นตัวของตัวเอง ต้องการการยอมรับในสิ่งที่เป็นตัวเขา และสามารถทำให้เขาเกิดความมั่นใจในตนเอง ทำให้เด็กได้หัดคิด หัดตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีความอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง ลองผิดลองถูก ได้มีโอกาสทดลองสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ตื่นเต้น ทำหาย และมักสร้างความตื่นเต้น ทำหายต่อการกระทำผิดในเรื่องของกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของทางบ้านและกฎของสังคม ต้องการการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของบ้าน ของกลุ่มเพื่อน ดังนั้นวัยรุ่นจึงมีพฤติกรรมเสี่ยงได้ หากบิดา มารดาปล่อยปะละเลย วัยรุ่นยังให้ความสำคัญอย่างจริงจังในเรื่องของความถูกต้อง ความยุติธรรม และอยากทำอะไรหลาย ๆ อย่างในเรื่องของการเรียกร้องความถูกต้องและความยุติธรรม ทั้งในส่วนบุคคลและสังคมโดยรวม

3. พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายจะส่งผลกระทบในเรื่องของอารมณ์และจิตใจตามมา ทั้งในเรื่องของความวิตกกังวล หงุดหงิด หมกมุ่น เกิดความไม่พอใจเรื่องรูปร่างที่เปลี่ยนไป วิตกกังวลเรื่องความงามของร่างกาย ต้องการทำให้คนอื่นยอมรับ เพื่อนยอมรับ เพื่อเข้าสู่สังคมและดึงดูดใจของเพศตรงข้าม ทำให้มีความมั่นใจและความภาคภูมิใจในตนเองในระดับต่ำ มีปมด้อยอาจเกิดความประหม่าต่อสายตาและคำพูดของเพศตรงข้าม เกิดความวิตกกังวลในเรื่องของอารมณ์ทางเพศที่สูงขึ้น

เนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของระดับฮอร์โมนทางเพศ กลัวการเป็นผู้ใหญ่ กลัวไม่เป็นที่ยอมรับจากคนรอบข้าง รู้สึกเป็นภาระที่หนัก ยุ่งยาก บางครั้งมีความรู้สึกอยากเป็นเด็ก อยากแสดงอารมณ์สนุกสนาน ร่าเริง เบิกบาน

4. พัฒนาการด้านสติปัญญาและการเรียนรู้ วัยรุ่นจะมีพัฒนาการด้านสติปัญญาและการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น ความสามารถทางสติปัญญาที่เติบโตขึ้นจะช่วยเพิ่มความสามารถในการฝึกฝนทักษะในด้านต่าง ๆ สติปัญญาจะพัฒนาให้มีความคิดเป็นรูปธรรมมากขึ้น นั่นคือมีความสามารถเรียนรู้ เข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ลึกซึ้ง เช่น ในเรื่องของปรัชญา ศาสนา วัฒนธรรม มีความสามารถในเรื่องของความคิด วิเคราะห์สังเคราะห์ ตั้งสมมติฐาน ความเป็นไปได้ การคาดการณ์ การค้นหาข้อมูลและการนำเหตุผลมาอ้างอิง มองสิ่งต่าง ๆ สามารถคิดได้ดี คิดเป็น คิดหลายด้าน สามารถตัดสินใจได้ เมื่อนั้นวัยรุ่นจึงมีความสามารถทางด้านสติปัญญาเหมือนผู้ใหญ่ แต่ยังคงขาดในเรื่องประสบการณ์ ขาดความรอบคอบ ขาดการยั้งคิดหรือไตร่ตรอง วัยรุ่นจึงมีความสามารถในเรื่องการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น เกิดการพัฒนาในเรื่องของการคิดและวิเคราะห์จนสามารถนำมาสู่ในเรื่องของการใช้ชีวิตประจำวัน วัยรุ่น มีความสนใจในเรื่องของหลาย ๆ อย่างและยังไม่ลึกซึ้งในระยะแรก เพราะเป็นช่วงที่ค้นหาความเป็นตัวตน แต่ระยะท้าย ๆ ของวัยรุ่นจะเห็นในเรื่องของความสนใจชัดเจนมากขึ้น มีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมเพื่อสังคมตามแบบที่ตนเอง เห็นว่าดีมีการทบทวนในเรื่องของแนวคิดเชิงวิเคราะห์เพิ่มขึ้นพัฒนาการหรือการเปลี่ยนแปลงในช่วงวัยรุ่นที่เกิดขึ้นและซับซ้อนอย่างมากมาย มีทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม และสติปัญญาและการเรียนรู้ นั้น อาจส่งผลทำให้วัยรุ่นไม่สามารถผ่านพ้นช่วงเวลานี้ไปได้ด้วยดี และเสี่ยงต่อการก้าวเข้าสู่พฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ได้แก่ การดื่มสุรา การสูบบุหรี่ การใช้สารเสพติดอื่น ๆ และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เป็นต้น อย่างไรก็ตามวัยรุ่นทุกคนไม่จำเป็นต้องประสบกับภาวะวิกฤตของชีวิตเช่นนี้เสมอไปเพราะหากวัยรุ่นได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด ด้วยความรักความเข้าใจ จากบุคคลใกล้ชิดแล้ว วัยรุ่นก็จะผ่านช่วงเวลานี้ไปได้อย่างราบรื่นและสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต

ผลจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ที่เกิดขึ้น ดังกล่าว มีผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นที่อาจแตกต่างจากวัยผู้ใหญ่ ที่มีโอกาสละเมิดกฎหมายหรือระเบียบของสังคม เช่น กฎหมาย กฎจราจร เป็นต้น ได้ง่าย

2. สถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นเป็นปัญหาสำคัญทั้งของประเทศและของโลก มีผลกระทบทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและทำให้เกิดการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร จากรายงานสถานการณ์โลกด้านความปลอดภัยทางถนนโดยองค์การอนามัยโลกในปี 2561 พบว่าประเทศไทยมีอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน 32.7 รายต่อประชากรแสนคน ซึ่งสูงที่สุดในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

มีจำนวนผู้เสียชีวิต 22,491 รายต่อปี เฉลี่ย 60 คนต่อวัน ส่วนใหญ่เป็นผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ (ร้อยละ 74) และมีสาเหตุมาจากดื่มแล้วขับสูงถึงร้อยละ 14 (Global Status Report on Road Safety , 2018)

สอดคล้องกับรายงานของศูนย์ข้อมูลสนับสนุนการจัดบริการระบบสุขภาพ จำนวนผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มสูงขึ้นจาก 67,294 ราย ในปี พ.ศ. 2558 เป็น 104,698 ราย ในปี พ.ศ. 2562 คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 17 ของการบาดเจ็บทั้งหมด โดยเฉพาะในช่วง 7 วันอันตราย ของเทศกาลปีใหม่และสงกรานต์ ซึ่งเป็นช่วงเทศกาลหยุดยาวของไทย เป็นช่วงที่มีจำนวนอุบัติเหตุเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงที่สุด โดยพบว่าร้อยละ 35 - 40 ของจำนวนอุบัติเหตุเกี่ยวข้องกับการเมาสุราในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา สาเหตุส่วนใหญ่บาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจร (ร้อยละ 38.1) (ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยบนท้องถนน , 2563) และพบว่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการบาดเจ็บทุกสาเหตุ (OR = 3.62; 95 % ,CI = 6.03 - 28.04) ญัฐวิภา ตั้งใจ และคณะ(2558)

และจากการศึกษาสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และดัชนี ความเสี่ยงต่อปัญหา แอลกอฮอล์ของจังหวัดในประเทศไทย: ข้อมูลการสำรวจ พ.ศ. 2560 โดยอชิบ ตันอารีย์ และพลเทพ วิจิตรคุณากร สถานการณ์ในภาพรวมของประเทศและรายภูมิภาค ในภาพรวมของประเทศ ความชุกของการดื่มแอลกอฮอล์ใน 12 เดือนที่ผ่านมาของประชากรไทย ร้อยละ 28.4 โดยความชุกของการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุ 15 - 19 ปีซึ่งเป็นช่วงอายุที่ต่ำกว่าอายุที่สามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตามกฎหมาย พบว่ามีความชุกของนักดื่มเท่ากับร้อยละ 13.6 ของจำนวนนักดื่มทั้งหมด และพบว่าร้อยละ 43.9 เป็นนักดื่มประจำ ร้อยละ 41.9 มี การดื่มหนัก ใน 12 เดือนที่ผ่านมา และ ร้อยละ 40.6 เคยขับรถขณะที่เพิ่งดื่มแอลกอฮอล์ เมื่อจำแนกรายภูมิภาค พบว่าภูมิภาคที่มีความชุกของนักดื่มทั้งในกลุ่มผู้ใหญ่และกลุ่มวัยรุ่นสูงมากกว่าพื้นที่อื่น ๆ ได้แก่ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยความชุกของนักดื่มในประชากรผู้ใหญ่ มีประมาณร้อยละ 35 และวัยรุ่น ร้อยละ 18 สำหรับการดื่มในรูปแบบต่าง ๆ นั้น พบว่า นักดื่ม ประมาณร้อยละ 50 ในภาคกลางและภาคใต้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อสัปดาห์ ซึ่งถือว่าสูงที่สุดเมื่อเทียบกับภูมิภาคอื่น ๆ ในขณะที่ไม่พบ ความแตกต่างระหว่างภูมิภาคในรูปแบบการดื่มหนัก โดยสัดส่วนของนักดื่มหนักอยู่ที่ประมาณร้อยละ 40 ของนัก ดื่มทั้งหมด และสัดส่วนของนักดื่มที่ดื่มแล้วขับขี่ยานพาหนะ ซึ่งพบว่าภาคเหนือและภาคใต้ มีปัญหา มากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 50.7 และ 48.5 ในขณะที่กรุงเทพมหานครมีสัดส่วนนักดื่มแล้วขับเพียงร้อยละ 20.9 จากรายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2560 มีจำนวนผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปทั้งสิ้น 55.9 ล้านคน เป็นผู้ที่ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบปีที่ผ่านมาประมาณ 15.9 ล้านคน (ร้อยละ 28.4) โดยเป็นผู้ที่ดื่มสม่ำเสมอ 6.98 ล้านคน (ร้อยละ 12.5) และเป็นผู้ที่ดื่มมา นาน ๆ ครั้ง 8.91 ล้านคน (ร้อยละ 15.9) กลุ่มอายุ 25 - 44 ปีมีอัตราการ

ดื่มสุราสูงสุด (ร้อยละ 36.0) กลุ่มอายุ 20 - 24 ปีและ 45 - 59 ปีมีอัตราการดื่มสุราใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 33.5 และ 31.1 ตามลำดับ) สำหรับกลุ่มเยาวชน (อายุ 15- 19 ปี) มีอัตราการดื่มสุราต่ำสุด (ร้อยละ 13.6) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของไทยพบว่าวัยรุ่นดื่มแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ถึง 7.1 ลิตรต่อคนต่อปีโดยสัดส่วนการดื่มแอลกอฮอล์ของเพศชายวัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยสูงอายุ มีอัตราลดลงแต่กลับเพิ่มขึ้นในเพศหญิงและกลุ่มวัยรุ่นที่เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1 ต่อปี (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2556) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ว่านักเรียนหญิง ร้อยละ 50.2 เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 47.3 เป็นผู้ที่ยังดื่มในปัจจุบัน (อัญชลี เหมชะญาติ และศรีวรรณ ยอดนิล, 2555)

จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นจังหวัดที่ประชากรดื่มสุราเป็นจำนวนมาก ในปี พ.ศ. 2560 มีจำนวนนักดื่ม เป็นอันดับที่ 49 ของประเทศ โดยมีสัดส่วนของนักดื่มที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป อยู่ที่ร้อยละ 24 ของจำนวนประชากร และมีการดื่มแล้วขบขู่อยู่ที่ร้อยละ 37.8 และความชุก ของการได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุบนท้องถนนจากการดื่มสุราของผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 0.5 และปี พ.ศ. 2563 มีจำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจร จำนวน 1,190 คน ซึ่งประชากรวัยนี้ถือเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าและจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต และตำบลหลักเขต อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีระยะทางห่างจากตัวเมืองบุรีรัมย์ 20 กิโลเมตร เป็นเขตชายขอบ ของอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ประชากรส่วนใหญ่พูดภาษาถิ่นไทยเขมร ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับจ้างทั่วไปนอกภาคการเกษตร เช่น รับจ้างก่อสร้าง เป็นพนักงานประจำร้านต่าง ๆ เป็นต้น ประเพณี วัฒนธรรม และความเชื่อคล้ายๆกันกับชนเผ่าไทยเขมรในเขตอีสานใต้ ในการจัดงานต่าง ๆ เช่น งานขึ้นบ้านใหม่ งานแต่งงาน งานศพ เป็นต้นจะมีสุรารับรองประกอบ นอกจากนี้ในช่วงเทศกาลหยุดประจำปี จะมีพฤติกรรมการดื่มสุราเพิ่มมากขึ้น หรือแม้แต่ในชีวิตประจำวันก็มักจะมีการดื่มสังสรรค์กับเพื่อนๆร่วมสถาบัน หรือเพื่อนบ้าน การเดินทางส่วนใหญ่จะใช้รถจักรยานยนต์เป็นพาหนะ เนื่องจากเป็นระยะทางที่ไม่ไกลมาก และกลุ่มวัยรุ่นซึ่งเข้าไปศึกษาหรือทำงานในเมือง จะเดินทาง ไป - กลับ ทุกวัน ทำให้มีโอกาสมีพฤติกรรมการดื่มแล้วขบขู่รถจักรยานยนต์ได้บ่อยครั้ง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น

การดื่มไม่ขับถือว่าเป็นพฤติกรรมสุขภาพของวัยรุ่น ซึ่งพฤติกรรมสุขภาพ หมายถึงการปฏิบัติหรือการแสดงออกของบุคคลในการกระทำหรือการยกเว้นการกระทำ ในสิ่งที่มีผลต่อสุขภาพ โดยอาศัยความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิดและการปฏิบัติตนทางสุขภาพที่เกี่ยวข้อง สัมพันธ์กันอย่างเหมาะสม วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพที่อาจจะแตกต่างจากวัยอื่น ที่จากการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการตามวัย เช่น การดื่มสุรา การขบขู่รถจักรยานยนต์ร่วมกับการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การใช้สารเสพติด การ

ติดเกมส์ หรือพฤติกรรมทางเพศ เป็นต้น พฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของวัยรุ่น อาจก่อให้เกิดอันตรายถึงแก่ชีวิตได้

พฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น ถือว่าเป็นพฤติกรรมสุขภาพ มีนักคิด นักวิชาการด้านการส่งเสริมสุขภาพ ได้พยายามอธิบายที่มีปัจจัยหรือสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพไว้หลายทฤษฎี ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี 3 ทฤษฎี ดังนี้

1 ทฤษฎีอิทธิพลไตรอาติก (The Theory of Triadic Influence:TTI)

ทฤษฎีอิทธิพลไตรอาติก พัฒนาขึ้นโดยเฟรย์และเพเทรียติส (Flay and Petraitis, 2009) เพื่ออธิบายพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับสุขภาพของวัยรุ่นจากบริบทการใช้สารเสพติด โดยการบูรณาการปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมหลายทฤษฎีเข้าด้วยกัน เพื่อเป็นหลักในการอธิบายพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับสุขภาพ ซึ่งอธิบายว่าการที่วัยรุ่นตัดสินใจจะกระทำพฤติกรรมใด ๆ นั้น เกิดจากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ 3 ประเภท ได้แก่ ปัจจัยภายในตัวบุคคล (intra-personal influence factors) ปัจจัยจากบริบททางสังคม (social context influence factors) และปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม (cultural environment influence factors) ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ด้านมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยจำแนกตามปัจจัยทั้ง 3 ด้าน คือ

1) ปัจจัยภายในตัวบุคคล เป็นปัจจัยเกี่ยวข้องกับพันธุกรรมและบุคลิกภาพส่วนบุคคล ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความโน้มเอียงที่จะดื่ม ความกังวลในการเข้าสังคม และการแสวงหาความท้าทาย

2) ปัจจัยจากบริบททางสังคม เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกลักษณะและพฤติกรรมของบุคคล ที่เป็นแบบอย่างในขณะที่เป็นวัยรุ่นซึ่งจะทำให้เกิดการเลียนแบบและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นที่แตกต่างกัน และยังเป็นแรงจูงใจให้วัยรุ่นเกิดพฤติกรรมเสี่ยงประกอบด้วย 3 ด้าน คือ บรรทัดฐานทางสังคม ด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การมีเพื่อนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัว

3) ปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมซึ่งมีผลต่อทัศนคติ มีผลต่อความรู้สึกนึกคิดหรือการให้คุณค่าสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่สำคัญของบุคคล ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ทัศนคติพฤติกรรม การคาดหวังผลในการกระทำ ค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรม และความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะกระทำ

2 ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of planned behavior: TPB)

แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนพัฒนาโดย Ajzen (1988) ซึ่งพัฒนาขึ้นเพื่อทำนายพฤติกรรมของบุคคลจากความตั้งใจ โดยมีข้อสมมติฐานว่าโดยปกติแล้วมนุษย์เป็นผู้ที่มีเหตุผล ข้อมูลต่าง ๆที่ได้รับจะนำมาใช้ประโยชน์อย่างมีระบบ ในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ ระบุว่า การจะบรรลุถึงเป้าหมายของ

พฤติกรรมไม่ได้ขึ้นอยู่กับความตั้งใจหรือความต้องการของบุคคลเพียงอย่างเดียว ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ไม่ใช่สิ่งจูงใจอื่น ๆ อีกด้วย เช่น โอกาสและทรัพยากรที่จำเป็น ซึ่งสามารถขยายความได้ว่าถ้าบุคคลมีโอกาส ทรัพยากรและมีเจตนาที่จะทำพฤติกรรม เขาก็ควรทำพฤติกรรมนั้น ๆ ได้สำเร็จ

หลักการพื้นฐานของทฤษฎีการกระทำตามแผน (Ajzen, 2006)

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนกำหนดว่าปัจจัยหลัก (Central factor) ในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคล คือ “ความตั้งใจกระทำพฤติกรรม” เจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward the behavior) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective norm) การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavior control) ความตั้งใจ (Intention) พฤติกรรม (Behavior) ความเชื่อในพฤติกรรม (Behavioral beliefs) ความเชื่อของกลุ่ม (Normative beliefs) ความเชื่อการควบคุม (Control beliefs) ควบคุมพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริง (Actual behavioral control)

1) ความตั้งใจหรือความตั้งใจกระทำพฤติกรรม (Intention or behavioral intention) (Behavioral intention หรือ I) หรือ “ความตั้งใจ” โดยความตั้งใจในทฤษฎีนี้ หมายถึง ความตั้งใจจะเป็นตัวบ่งชี้ว่าบุคคลได้ทุ่มเทความพยายามมากน้อยเพียงใดที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นยิ่งบุคคล มีความตั้งใจแน่วแน่และพยายามมากเพียงใด ความเป็นไปได้ที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมก็มีมากเท่านั้น ซึ่งขึ้นอยู่กับตัวกำหนด 3 ตัว คือ

- เจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward the behavioral หรือ AB) หมายถึง การประเมินทางบวกหรือลบต่อการกระทำนั้น ๆ ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal factor) และได้รับอิทธิพลหรือถูก จากผลรวมของผลคุณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรมหรือผลของการกระทำ (Behavioral beliefs หรือ b) และการประเมินผลกรรมหรือผลของการกระทำ (Evaluation of consequences หรือ e)

- การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm หรือ SN) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลที่ได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยแวดล้อมหรือปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อบุคคล ขึ้นอยู่กับผลรวมของผลคุณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงต่อการกระทำของตน (Normative Beliefs หรือ NB) ซึ่งหมายถึงความเชื่อที่ว่า บุคคลแต่ละคนที่อยู่ในกลุ่มอ้างอิงประสงค์จะให้ตนทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้นเพียงใด

- แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Motivation to Comply หรือ MC) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่าตนต้องทำตามกลุ่มอ้างอิงแต่ละกลุ่มต้องการให้ตนทำเพียงไร กลุ่มอ้างอิงในที่นี้ หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อบุคคลนั้น

2) การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavior Control หรือ PBC) หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ว่าเป็นการยากหรือง่ายที่จะทำพฤติกรรมนั้น ๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (Control Beliefs หรือ C) การรับรู้การควบคุม (Perceived Powers หรือ P) ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม

หมายถึง ความเชื่อเกี่ยวกับการมีหรือไม่มีทรัพยากรหรือโอกาสที่จำเป็นในการทำพฤติกรรม ซึ่งความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมนี้ได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ในอดีตข้อมูลที่ได้รับการบอกเล่าจากผู้อื่น ซึ่งเป็นการรับรู้ปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจจะมีประโยชน์หรือขัดขวางในการแสดงพฤติกรรม การรับรู้ในพฤติกรรมนี้จะมีบทบาทสำคัญในการวางหลักแห่งการกระทำการรับรู้การควบคุม หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่า มีปัจจัยควบคุมบางอย่างที่สามารถเอื้ออำนวยหรือขัดขวางการแสดงพฤติกรรมนั้น

3) ความสำคัญเชิงสัมพันธ์ของเจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ในการทำนายความตั้งใจกระทำพฤติกรรม อาจเปลี่ยนแปลงได้จากพฤติกรรมหนึ่งไปสู่พฤติกรรมหนึ่ง และจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง นั่นคือ ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมอาจถูกกำหนดโดยเจตคติต่อพฤติกรรม ส่วนในบางพฤติกรรมความตั้งใจอาจจะได้รับอิทธิพลจากเจตคติต่อพฤติกรรมและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง แต่บางพฤติกรรมความตั้งใจอาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทั้งสามไล่เลี่ยกัน หากเจตคติต่อพฤติกรรมการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เป็นบวกเพียงไรและการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมเป็นบวกด้วย บุคคลก็ควรมี Intention ที่หนักแน่นที่จะทำพฤติกรรมมากเท่านั้น การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม อาจสัมพันธ์กับพฤติกรรมโดยตรง โดยไม่ผ่าน Intention โดยเฉพาะในกรณีที่บุคคลมีการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ตรงกับความเป็นจริง

บทบาทของความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ทฤษฎีนี้จำแนกความเชื่อเป็น 3 ชนิด คือ

1) ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavioral beliefs) ซึ่งมีอิทธิพลต่อเจตคติต่อพฤติกรรม เป็นความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ หากบุคคลมีความเชื่อว่าการทำพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลของการกระทำทางบวก เขาก็จะมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น

2) ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative beliefs) ซึ่งเป็นตัวกำหนดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เป็นความเชื่อที่ว่าบุคคลหรือกลุ่มคนเฉพาะคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น หากบุคคลเชื่อว่าคนอื่นที่มีความสำคัญสำหรับเขาคิดว่าเขาควรทำพฤติกรรมนั้น บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมนั้นในทางตรงกันข้าม หากบุคคลเชื่อว่าคนอื่นที่มีความสำคัญสำหรับเขาคิดว่าเขาไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น เขาก็มีแนวโน้มที่จะไม่ทำพฤติกรรมนั้น

3) ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (Control beliefs) ซึ่งเป็นพื้นฐานของ การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม เป็นความเชื่อเกี่ยวกับการมีทรัพยากรและโอกาสมาก และมีอุปสรรคหรือสิ่งขัดขวางน้อยเพียงไร เขาก็ควรรับรู้ว่าเขาสามารถควบคุมพฤติกรรมได้มากเพียงนั้น

จากทฤษฎีดังกล่าว อธิบายว่า การที่วัยรุ่นจะมีพฤติกรรมการดื่มไม่ซบได้ นั้น ต้องเกิดจากความตั้งใจที่จะปฏิบัติ ซึ่งเป็นผลมาจาก ทศนคติที่ดีต่อการดื่มไม่ซบ การรับรู้ถึงการดื่มไม่ซบของบุคคลอ้างอิงซึ่งหมายถึงสมาชิกในครอบครัวโดยเฉพาะ พ่อ แม่ และเพื่อนสนิท โดยเฉพาะเพื่อน จะมีอิทธิพลต่อความคิดและ

พฤติกรรมของวัยรุ่นมาก นอกจากนี้การรับรู้ถึงความยาก หรือง่ายที่จะไม่ขับซึ่รถจักรยานยนต์ภายหลังการดื่ม นั้นก็เป็นปัจจัยที่เช่นเดียวกัน การที่วัยรุ่นจะรับรู้ว่าการดื่มไม่ขับว่าทำได้ง่ายหรือยากขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม ทั้งที่ประสบด้วยตนเองหรือที่บอกเล่ามาก็ตาม รวมทั้งปัจจัยที่เอื้ออำนวยเป็นอย่างไร เช่น แบบแผนการดำเนินชีวิต การเดินทางการทำงาน และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง เป็นต้น

3. แนวคิดนิเวศวิทยาสังคม (The Social Ecological Model)

แนวคิดนิเวศวิทยาสังคม (The Social Ecological Model) แนวคิดนี้มีต้นกำเนิดมาจากแนวคิดเชิงนิเวศวิทยา (The ecological Model) ของ ยูริบรอนเฟนเบนเนอร์ (Urie Bronfenbrenner) เป็นแนวคิดที่นำมาอธิบายสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มแล้วขับหรือไม่ขับซึ่รถจักรยานยนต์ของวัยรุ่น โดยสตอคอล (Stokols,1996) เชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลอยู่ภายใต้อิทธิพลหรือถูกกำหนดหรือมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบส่วนบุคคลและองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม โดยได้แบ่งความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างระบบบุคคลกับสิ่งแวดล้อม ออกเป็น 4 ระดับดังนี้

1. ระดับจุลภาคหรือระดับเล็ก (Microsystem) เป็นระบบความสัมพันธ์ในระดับแรก ประกอบด้วยตัวของบุคคล ได้แก่ ปัจจัยทางด้านชีวภาพ การเรียนรู้ อารมณ์ ความเชื่อและทัศนคติของบุคคล

2. ระดับกลาง (Mesosystem) เป็นความสัมพันธ์ที่อยู่ถัดออกมาจากตัวบุคคล เป็นความสัมพันธ์ของหน่วยหรือโครงสร้างของระดับMicrosystem ตั้งแต่ 2 โครงสร้างขึ้นไป (Harkonen, 2007) โดยระดับเหล่านี้จะมีความเกี่ยวข้องและมีปฏิสัมพันธ์ต่อพัฒนาการของการเกิดพฤติกรรมของเด็ก ตัวอย่างเช่น ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน โรงเรียนกับที่ทำงาน

3. ระดับภายนอก (Ecosystem) เป็นระดับของความสัมพันธ์ที่อยู่ถัดออกมาอีกชั้นหนึ่งเป็นระบบของสังคมที่ใหญ่ขึ้นที่บุคคลไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องโดยตรงหรือสิ่งนั้นไม่ได้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อบุคคล เช่น ชุมชน สถานที่ทำงาน แหล่งประโยชน์ต่างๆ หรือกล่าวถึงอิทธิพลที่ได้รับทางอ้อม แล้วส่งผลให้เกิดพฤติกรรมเหล่านั้นขึ้นมา

4. ระดับมหภาคหรือระดับใหญ่ (Macrosystem) เป็นความสัมพันธ์ที่อยู่นอกสุดของระบบนิเวศวิทยา โดยอยู่ห่างไกลออกจากตัวบุคคลมากที่สุดและเป็นระบบที่ใหญ่ที่สุดในสังคมซึ่งครอบคลุมทุกระบบที่กล่าวมา ได้แก่ ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม กฎหมาย การเมือง การปกครอง ซึ่งระบบนี้ จะมีความเชื่อมโยง และมีความสัมพันธ์กับทั้ง 3 ระบบที่กล่าวมาข้างต้น บุคคลที่อาศัยอยู่ในสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จึงมีการแสดงออกของพฤติกรรมหนึ่ง ๆ ที่แตกต่างกัน แมคลีรอยและคณะ (McLeroy,1988) ได้นำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในการสร้างเสริมสุขภาพ ชื่อว่า “แบบจำลองนิเวศวิทยาของสุขภาพ” (ecological model of health behavior) ซึ่งแบ่งได้แบ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพไว้ 5 ปัจจัยได้แก่ปัจจัยระดับบุคคลระดับบุคคล (intrapersonal) ระหว่าง

บุคคล (interpersonal) ปัจจัยระดับสถาบันปัจจัยระดับชุมชน (community) ปัจจัยระดับนโยบาย (public policy)

ต่อมาได้มีการพัฒนาแบบจำลองนิเวศวิทยาเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (social ecological model of community health promotion) โดย สโตคอลล (Stokols,1992) เพื่อลดข้อจำกัดของแบบจำลองนิเวศวิทยาที่มีอยู่ ซึ่งเน้นการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพมากกว่าปัจจัยระดับบุคคล นอกจากนี้แล้ว สโตคอลล (Stokols,1996) ได้เสนอแนวคิดเพื่อเป็นแนวทางประยุกต์ใช้แบบจำลองนิเวศวิทยาในการสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อลดข้อจำกัดของแบบจำลองนิเวศวิทยาที่มีอยู่ ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมมีหลายมิติ เช่นมิติทางกายภาพ มิติทางสังคม มิติทางการรับรู้ ในแต่ละมิติมีอิทธิพลต่อความผาสุกทางกาย อารมณ์และสังคม

2. พฤติกรรมสุขภาพได้รับอิทธิพลจากทั้งสิ่งแวดล้อมและปัจจัยภายในบุคคล เช่นพันธุกรรม บุคลิกลักษณะ และทักษะส่วนบุคคล เป็นต้น

3. การพัฒนาโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพจะต้องสนองความต้องการของบุคคลและสอดคล้องกับเงื่อนไขสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่เพราะคนและสิ่งแวดล้อมต่างมีปฏิสัมพันธ์กันตลอดเวลา

4. ปัจจัยบุคคลและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลมากที่สุดต่อพฤติกรรมของบุคคล

แนวคิดนิเวศวิทยาเชิงสังคมเป็นแนวคิดที่อธิบายความเกี่ยวข้องกับระบบความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคล และ สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความซับซ้อน ระหว่างปัจเจกบุคคลที่อาศัยอยู่ในระบบ และความสัมพันธ์ในลักษณะการพึ่งพิงกันระหว่างสมาชิกหรือองค์ประกอบของระบบ หากส่วนหนึ่งส่วนใดเปลี่ยนแปลงไป ก็กระทบกับระบบเช่นกัน และเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลอยู่ภายใต้อิทธิพลหรือถูกกำหนดหรือมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบส่วนบุคคลและองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมที่มีปฏิสัมพันธ์กันโดยจำแนกองค์ประกอบเหล่านี้เป็น 5 ระดับ ได้แก่

1. องค์ประกอบส่วนบุคคล (intrapersonal factors) ลักษณะส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม เช่น บุคลิกภาพ ระดับความรู้ ความเชื่อ และทัศนคติของบุคคลความเชื่อ ของบุคคลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับขีหรือไม่ขับขีรถจักรยานยนต์ การคาดหวังผลที่ดีในการดื่มแอลกอฮอล์แล้วไม่ขับขีรถจักรยานยนต์ ค่านิยมด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ขับและความรู้ด้านเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนหรือระหว่างการขับขีรถจักรยานยนต์ (Flay, Snyder, & Petraitis, 2009 ; อัญชลี เหมชะญาตี, 2553 ; อุทัยทิพย์ จันทรเพ็ญ, 2554)

2. องค์ประกอบระหว่างบุคคล (interpersonal factors) คือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่มบุคคลระดับปฐมภูมิ ประกอบด้วย อิทธิพลของบุคคลในครอบครัว เพื่อนสนิท เพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมสถาบัน ซึ่งทั้งหมดนี้จะกำหนดหรือเป็นที่มาของความเป็นตัวตนของบุคคล (social identity) บทบาททาง

สังคม (role definition) และการสนับสนุนช่วยเหลือของบุคคล (social support) โดยเชื่อว่าการปฏิสัมพันธ์ การบอกกล่าวของเพื่อน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับซีรตจักรยานยนต์ และมองว่าเป็นเรื่องธรรมดา และไม่มี การห้ามปราม หรือแนะนำจะมีผลต่อการตัดสินใจที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น ในทางตรงกันข้าม หากพ่อ-แม่ ผู้ปกครองหรือเพื่อนสนิทที่ศรัทธา ในทางกลับกับการดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับซีรตจักรยานยนต์ก็จะทำให้วัยรุ่นไม่มีพฤติกรรมการดื่มแล้วขับหรือมีน้อย

3. องค์ประกอบระดับสถาบัน (institutional factors) คือ กฎ ระเบียบข้อบังคับและนโยบาย โครงสร้างที่ไม่เป็นทางการภายในสถาบัน ซึ่งอาจจะเป็นอุปสรรคหรือสนับสนุนให้บุคคลมีพฤติกรรมนั้นได้

4. องค์ประกอบระดับชุมชน (community factors) หมายถึง เครือข่ายสังคม ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ซึ่งอาจดำรงอยู่อย่างเป็นทางการและหรือไม่เป็นทาง ในการระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคลและองค์กรนั้น ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและชุมชนย่อมมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้นได้

5. องค์ประกอบระดับชาติหรือนโยบายสาธารณะ (public policy) คือ นโยบาย กฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย กฎจราจร การเข้าถึงแหล่งการซื้อขายแอลกอฮอล์ รวมทั้งสื่อต่าง ๆ ทั้งระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ ที่กำกับดูแลสนับสนุนกิจกรรมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพื่อป้องกันและควบคุมปัญหาทางด้านสุขภาพ ซึ่งมาตรการต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อบุคคลนั้น ๆ ได้ นโยบายของรัฐบาลที่กำกับดูแลและส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มไม่ขับ นโยบายของประเทศในด้านการป้องปรามการดื่มแล้วขับ การส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มแล้วไม่ขับ ทั้งในสภาวะปกติและในช่วงการรณรงค์ตามเทศกาล รวมทั้งธรรมเนียมการดื่มของคนในชุมชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากข้อมูลการรายงานสถานการณ์อุบัติเหตุการจราจรที่เกิดขึ้นจากการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นที่ผ่านมามีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และอายุเริ่มดื่มที่ลดลง แต่ละประเทศก็มีความพยายามที่จะลดปัญหาดังกล่าวลง โดยการส่งเสริม รมรงค์ ให้เยาวชนลดการดื่มแอลกอฮอล์หรือหากดื่มก็ไม่ควรขับซีรตจักรยานพาหนะ ซึ่งการที่จะส่งเสริมทำพฤติกรรมการดื่มไม่ขับเป็นพฤติกรรมสุขภาพที่สำคัญได้สำเร็จนั้นจำเป็นต้องมีความเข้าใจปัจจัยที่มีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อการดื่มแล้วขับหรือไม่ขับของวัยรุ่น ซึ่งที่ผ่านมาผู้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ การดื่มแล้วขับและไม่ขับซีรตจักรยานยนต์ ดังต่อไปนี้

สุริยัน อันทองทิม (2557). ทำการวิจัยพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่นชาย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ภายใต้แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มวัยรุ่นชายมีพฤติกรรมการดื่มเพราะต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน อยากได้รับการยกย่อง รวมถึงการแสดงที่บ่งบอกถึงความเป็นชายและความเป็นผู้ใหญ่ โดยอยู่ภายใต้ทัศนคติและ

ค่านิยมทางบวกกับการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ว่าเป็นสิ่งที่วัยรุ่นให้การยอมรับ เป็นการเข้าสังคมและมีเพื่อนต่างกลุ่มรวมไปถึงมีเพื่อนต่างเพศมากขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับค่านิยม ลักษณะการดำรงชีวิตของรอบครัวแต่ละคนที่มีพ่อหรือแม่ หรือทั้งพ่อและแม่ที่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เมื่อทราบว่าลูกของตนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ก็ได้แสดงให้เห็นว่าการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ผิดและห้ามทำ หากแต่เป็นการกระทำในเชิงยอมรับโดยยอมที่จะให้ลูกดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ภายใต้สภาพการณ์ที่พ่อแม่สามารถดูแลได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุรเมศวร์ ฮาซิม รัตนา เลิศสุวรรณศรีและ รมิดา ศรีเหรา, 2560 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้นมัธยมปลาย จังหวัดปทุมธานี พบว่า ปัจจัยจากบริบททางสังคม ได้แก่ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลใกล้ชิด และบรรทัดฐานทางสังคมต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ ปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม ได้แก่ ทศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การรับรู้เกี่ยวกับผลของการดื่มแล้วขับ ในทางลบ มีอิทธิพลในการลดพฤติกรรมการดื่มแล้วขับลงได้ สอดคล้องกับการศึกษาของอุษา บิกกินส์ (2563) ที่พบว่าปัจจัยเสี่ยง (Risk Factors) ที่มีผลต่อการเมาแล้วขับของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ ได้แก่ มีปัจจัยด้านพฤติกรรมเมาแล้วขับของวัยรุ่นอยู่ 4 ประการดังนี้ ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ กลุ่มวัยรุ่นชายที่มีความเสี่ยงในการเมาแล้วขับอายุ ระหว่าง 15-25 ปี พักอาศัยอยู่ที่หอพักกับเพื่อน ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา วัยรุ่นชายชอบความท้าทายและเสี่ยงซึ่งเป็นสาเหตุของการเมาแล้วขับ ปัจจัยด้านพฤติกรรม วัยรุ่นที่ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะไม่กลัวการเมาแล้วขับและการศึกษาของพัชรพรรณ คูหา (2558) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า การดื่มของเพื่อนสนิท และการพบปะกันในกลุ่มเพื่อน และการกล้าปฏิเสธเพื่อนเมื่อถูกชักชวนให้ดื่ม มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ)

นอกจากนี้แล้ว บัณฑิต ตั้งกมลศรี (2559) ยังได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการขับขี่ปลอดภัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตภาคเหนือซึ่งพบว่า ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจรและหมวกนิรภัย (ตัวแปรแฝง) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการขับขี่ปลอดภัยมากที่สุดทั้งในเพศชายและเพศหญิง รองลงมาคือการศึกษาตามกลุ่มอ้างอิง (ตัวแปรแฝง) แต่เป็นข้อสังเกตว่าประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุและประสบการณ์ในการขับขี่มีอิทธิพลทางลบกับพฤติกรรมการขับขี่ปลอดภัยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ปัจจัยด้านการควบคุมตนเองและปัจจัยด้านความผูกพันทางสังคม ได้แก่ความผูกพันต่อครอบครัว ความเชื่อทางสังคม และความผูกมัดทางสังคม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มสุราของผู้ถูกคุมความประพฤติ คดีเมาแล้วขับ ร้อยละ 56.8 (Multiple R=.586) นอกจากนี้ ภาณุพงศ์ สีหามาตย์ (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้กระทำผิดกรณีมีนเมา เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในขณะที่ขับขี่ยานพาหนะ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครของ ที่ศึกษาส่วนใหญ่รับรู้ว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้สมรรถภาพในการขับขี่ลดลง ร้อยละ 95.7 โดยคิดว่าการดื่มสุราแล้วขับขี่ เป็นสาเหตุแห่ง

การเกิดอุบัติเหตุ ร้อยละ 97.1 และไม่เคยมีประวัติการกระทำความผิดในกรณีดื่มแล้วขับ ร้อยละ 91.4 และรับรู้เกี่ยวกับโทษของการดื่มแล้วขับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ เกี่ยวกับสาเหตุแห่งการเกิดอุบัติเหตุ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกระทำความผิดของผู้กระทำความผิด ในกรณีมีเมมาแล้วขับขี่ยานพาหนะ การรับรู้ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกระทำความผิดแล้วขับ

จันทร์ฉาย โยธาใหญ่และคณะ (2559) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมดื่มไม่ขับของนักเรียนสังกัดสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมดื่มไม่ขับและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนักเรียนสังกัดสถาบันอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับชั้น ปวช.1-3 ที่สมัครใจเข้าร่วมการศึกษาจำนวน 615 ราย ของวิทยาลัยเทคนิคและโรงเรียนอาชีวฯ 7 แห่ง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าทัศนคติ อิทธิพลของพ่อแม่ และอิทธิพลของเพื่อน สามารถทำนายพฤติกรรมกระทำความผิดที่รถจักรยานยนต์ได้ 2.12 เท่า 2.00 เท่า และ 2.01 เท่า ตามลำดับและพบว่าปัจจัยทั้ง 3 ตัวนี้ร่วมกันทำนายการเกิดพฤติกรรมดื่มไม่ขับที่รถจักรยานยนต์ในกลุ่มตัวอย่างได้ร้อยละ 15.2

จากการศึกษาวิจัยแสดงให้เห็นว่า ได้ว่า ปัจจัยระดับบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกระทำความผิดแล้วขับหรือไม่ขับ ได้แก่ บุคลิกภาพ ความสามารถในการปฏิเสธ ความรู้ ทัศนคติ เกี่ยวกับผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์เกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ รวมทั้งบทลงโทษที่อาจจะได้รับหากดื่มแล้วขับต่อการดื่มแล้วขับของวัยรุ่นเองและ ของกลุ่มอ้างอิง

ในส่วนองค์ประกอบระหว่างบุคคล (interpersonal factors) สุรเมศวร์ ฮาซิม รัตนา เลิศสุวรรณศรี และรมิตา ศรีเหรา, 2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้นมัธยมปลาย จังหวัดปทุมธานี พบว่า พบว่าบรรทัดฐานทางสังคมต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของนักเรียนมากที่สุด การมีร้านค้ารอบ ๆ หรือใกล้กับสถานศึกษามีผลต่อพฤติกรรมกระทำความผิดแล้วขับอย่างมีนัยสำคัญ เพราะทำให้การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำได้โดยง่าย และเมื่อดื่มแล้ว ต้องเดินทางกลับบ้าน การดื่มของวัยรุ่นในต่างจังหวัดมักจะเกิดขึ้นในชุมชน การนัดหมายพบปะกันมักจะเกิดขึ้นที่ในชุมชนหรือหอพัก สอดคล้องกับ การศึกษาของ กัลปาลีกา ฉินวิรุฬห์ศิริทรัพย์ (2557) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมดื่มสุราของผู้ถูกคุมประพฤติดื่มเมมาแล้วขับ ผลการศึกษา พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกระทำความผิดสุราประกอบด้วย ปัจจัยด้านความคิดเห็นว่าประเพณีในท้องถิ่นมีส่วนสนับสนุน ส่งเสริมการดื่มสุรา ปัจจัยด้านการควบคุมตนเองและปัจจัยด้านความผูกพันทางสังคม ได้แก่ความผูกพันต่อครอบครัว ความเชื่อทางสังคม และความ

ผูกมัดทางสังคม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มสุราของผู้ถูกคุมความประพฤติ คดีมาแล้วซ้ำ ร้อยละ 56.8 (Multiple R=.586)

ในด้านองค์ประกอบระดับชาติหรือนโยบายสาธารณะ (public policy) อุษา บิ๊กกินส์ (2563) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเมาแล้วขับและการเปิดรับสื่อของผู้ขับซึ่รถจักรยานยนต์ในเขต กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อการขับซึ่รถจักรยานยนต์ในขณะที่มีเมาและ เพื่อศึกษาพฤติกรรม การเปิดรับสื่อของผู้ขับซึ่รถจักรยานยนต์ขณะมีเมา ผลการศึกษา พบว่าปัจจัยเสี่ยง (Risk Factors) ที่มีผลต่อการเมาแล้วขับของผู้ขับซึ่รถจักรยานยนต์ ได้แก่ มีปัจจัยด้านพฤติกรรมเมาแล้วขับของวัยรุ่นอยู่ 4 ประการดังนี้ ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ กลุ่มวัยรุ่นชายที่มีความเสี่ยงในการเมาแล้วขับอายุ ระหว่าง 15 - 25 ปี พักอาศัยอยู่ที่หอพักกับเพื่อน ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา วัยรุ่นชายชอบความท้าทายและเสี่ยงซึ่งเป็นสาเหตุของการเมาแล้วขับ ปัจจัยด้านพฤติกรรม วัยรุ่นที่ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะไม่กลัวการเมาแล้วขับ ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม เพื่อนเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลมากที่สุดที่ทำให้ผู้ขับซึ่ รถจักรยานยนต์เมาแล้วขับและสื่อที่กลุ่มวัยรุ่นเปิดรับมากที่สุดคือ สื่อโทรทัศน์และอินเทอร์เน็ต

จากการศึกษาวิจัยสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยระดับบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มแล้วขับหรือไม่ขับ ได้แก่ บุคลิกภาพ ความสามารถในการปฏิเสธ ความรู้ ทัศนคติ เกี่ยวกับผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์เกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับรวมทั้งบทลงโทษ ที่อาจจะได้รับหากดื่มแล้วขับ ต่อวัยรุ่นเองและของกลุ่มอ้างอิง

การวิจัยในต่างประเทศ

1. การศึกษาอิทธิพลของนโยบายของรัฐต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรม การขับซึ่ของเยาวชน ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยวิธีการศึกษาแบบติดตามไปในอนาคต(Monitoring to the future) จากนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่6 จากปีพ.ศ. 2543 - 2556 ซึ่งได้รับใบอนุญาตขับซึ่แบบที่ละชั้น(Graduated driver Licencing : GDL) จากสถาบันรับรองความปลอดภัยบนท้องถนน พบว่าพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในช่วง 2 สัปดาห์ ที่ผ่านมาก่อนการขับซึ่ลดลงจาก ร้อยละ 45 เป็นร้อยละ 26 ซึ่งมากกว่าครึ่งอาศัยอยู่ในรัฐที่มีการบังคับใช้ ใบอนุญาตขับซึ่แบบที่ละชั้นเข้มงวด ผลการศึกษาสรุปว่า การให้ใบอนุญาตขับซึ่แบบที่ละชั้นตอน นั้นส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมเสี่ยงของการขับซึ่รวมทั้งส่งผลต่อการ ยืดระยะเวลาของการเกิดความเสี่ยงทางสุขภาพของวัยรุ่นได้(Patricia A Cavazos-Rehg ,et al,2007)

2. การศึกษาความรู้ ทัศนคติและการดื่มแล้วขับซึ่รถจักรยานยนต์ของประชาชนกาน่า โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญในสถานบริการน้ำมัน อยู่ช่อมรถ และสถานี

จอตรถบรรทุก ใน 3 เมืองใหญ่ของประเทศกาน่า ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 24 ของผู้ขับขี่รถยนต์ และร้อยละ 55 ของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์มีการดื่มแอลกอฮอล์ ภายใน 1 ชั่วโมง โดยมีการดื่มเฉลี่ย 4 แก้วมาตรฐานต่อครั้งและ พบว่าร้อยละ 83 มีการขับรถกลับบ้านภายหลังการดื่ม และเป็นการดื่มแล้วแล้วขับในกลุ่มรถส่วนตัวมากกว่า รถเชิงพานิชย์ ระบุว่าสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุมาจากการใช้ความเร็วที่สูง มากที่สุดและรับรู้ว่าการการขับรถขณะเมาสุราก็เป็นสาเหตุ ของการเกิดอุบัติเหตุเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังพบว่ามีเพียงร้อยละ 4 ของผู้ขับขี่รถยนต์มีความรู้เรื่อง ปริมาณ แอลกอฮอล์ที่จำกัดให้มิได้ในกระแสเลือด (James Damsere-Derry, Gavan Palk , Mark King,2016)

3. การศึกษาความชุก ความรู้ เจตคติและการปฏิบัติของพฤติกรรมการดื่มแล้วขับของประชาชนเวียดนาม โดยศึกษาจากการวัดระดับของแอลกอฮอล์ในลมหายใจ (BrAC) ที่ด่านตำรวจ ร่วมกับการประเมิน ความรู้ เจตคติและการปฏิบัติ โดยใช้แบบสอบถาม จากผู้ขับขี่จำนวน 8,404 คน ในสองจังหวัด ผลการศึกษาพบว่าผู้ขับขี่ที่มีระดับแอลกอฮอล์ สูงกว่าที่กฎหมายกำหนด ร้อยละ 83.7 เป็นการขับขี่รถยนต์ และร้อยละ 7.9 เป็นผู้ที่ขับขี่รถจักรยานยนต์ ร้อยละ 44 ของผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่าตระหนักเรื่องปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดภายหลังการดื่มแล้วขับ(จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 1,661 คน) สรุปว่าแม้ความชุกของการดื่มแล้วขับจะลดลง แต่ยังมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเรื่องการดื่มแล้วขับไม่เพียงพอ ทำให้เป็นอุปสรรคของความสำเร็จในการรณรงค์การดื่มไม่ขับ (Abdulgafoor M Bachani et al, 2013)

4. พอลลิน กัลลิเวอร์ และโดโรธี เบค ทำการศึกษาอิทธิพลต่อการรับรู้และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องต่อกับพฤติกรรมการใช้แอลกอฮอล์และการขับรถที่ไม่ปลอดภัยในวัยรุ่นสาวของสหรัฐอเมริกา การศึกษาครั้งนี้เพื่อวิเคราะห์ปัจจัย อิทธิพลของพฤติกรรมก้าวร้าว อิทธิพลของพ่อแม่ ผู้ปกครองและอิทธิพลของเพื่อนและประสบการณ์เกี่ยวกับการจราจรในช่วงอายุ 15 ปี ที่ส่งผลกระทบต่อการใช้แอลกอฮอล์และขับที่ไม่ปลอดภัยของวัยรุ่นในอายุ 18 ปี ผลการวิจัยสรุปได้ว่า พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมเมาแล้วขับของผู้ใหญ่และหรือการดื่มแล้วขับของวัยรุ่นในช่วงวัยรุ่นตอนกลางถึงปลายมีความสัมพันธ์ต่อการรับรู้การจำกัดปริมาณของการดื่มแอลกอฮอล์ อย่างปลอดภัย และการขับที่ไม่ปลอดภัย (Pauline Gulliver , Dorothy Begg , 2003)

งานวิจัยทั้งในประเทศต่างประเทศ สรุปได้ว่าการมีพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นนั้นมีสาเหตุ หรือปัจจัยมาจากหลายปัจจัย ทั้งตัววัยรุ่นเอง ความรู้ ทศนคติต่อพฤติกรรมดื่มแล้วขับ/ไม่ขับ การเลี้ยงดูของครอบครัว ประสบการณ์ในอดีต พฤติกรรมของบุคคลอ้างอิง เช่น พ่อแม่ ครอบครัว เพื่อสนิท เป็นต้น รวมทั้งสิ่งแวดล้อม อื่น ๆ ของวัยรุ่นได้แก่ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับขี่ยานพาหนะ ขนบธรรมเนียม ประเพณีในท้องถิ่น

จากการทบทวนวรรณกรรม หลักการของทฤษฎี และแนวคิดต่าง ๆ ที่อธิบายเหตุผลหรือปัจจัยของการปฏิบัติพฤติกรรมทางสุขภาพ พบว่า มีความสอดคล้อง คล้ายคลึงกัน คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยภายนอกบุคคลและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดเชิงนิเวศวิทยาเชิงสังคม มาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาเนื่องจากมีความครอบคลุมปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพในทุกมิติ ดังนี้

1. องค์ประกอบส่วนบุคคล (intrapersonal factors) ลักษณะส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม เช่น บุคลิกภาพ ระดับความรู้ และทัศนคติของวัยรุ่นเกี่ยวกับผลกระทบของการดื่มแล้วขับขี่รถจักรยานยนต์)
2. องค์ประกอบระหว่างบุคคล (interpersonal factors) คือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่มบุคคลระดับปฐมภูมิ ประกอบด้วย อิทธิพลของบุคคลในครอบครัวและ เพื่อน
3. องค์ประกอบระดับสถาบัน (institutional factors) คือ กฎ ระเบียบข้อบังคับและนโยบายโครงสร้างที่ไม่เป็นทางการภายในสถาบัน ซึ่งอาจจะเป็นอุปสรรคหรือสนับสนุนให้บุคคลมีพฤติกรรมนั้นได้
4. องค์ประกอบระดับชุมชน (community factors) หมายถึง เครือข่ายทางสังคม องค์กร ในชุมชน ค่านิยมขนบธรรมเนียมประเพณีในชุมชน
5. องค์ประกอบระดับชาติหรือนโยบายสาธารณะ (public policy) คือ นโยบาย กฎหมาย รวมทั้งสื่อต่าง ๆ ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชายตำบลหลักเขต อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

1. รูปแบบการศึกษา

เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ (descriptive correlational study) แบบผสมผสาน ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรวัยรุ่นชายที่มีภูมิลำเนาในตำบลหลักเขต อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ อายุระหว่าง 15 - 24 ปี จำนวน 453 คน (ฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ กระทรวงมหาดไทย ปี 2563)

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย วัยรุ่นชายที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี ผู้ปกครอง และ ผู้นำชุมชน ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ได้มาจากการคำนวณโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) เนื่องจากประชากรมีขนาดเล็ก ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จากประชากร วัยรุ่นชายที่มีภูมิลำเนาในตำบลหลักเขต อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ อายุระหว่าง 15 - 24 ปี จำนวน 453 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 210 คน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดเพิ่มเติม เป็น 250 คน

คุณสมบัติของอาสาสมัครมีเกณฑ์คัดเข้า (Inclusion criteria) ดังนี้

- 1) เป็นวัยรุ่นชายอายุระหว่าง 15 - 24 ปี
- 2) ใช้รถจักรยานยนต์เป็นพาหนะประจำ
- 3) อ่านเขียนภาษาไทยได้ และสื่อสารได้ดี
- 4) สนใจเข้าร่วมโครงการวิจัย และได้รับอนุญาตจากผู้ปกครองกรณีที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 วิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบประเมินปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเมาไม่ขับ ประกอบด้วย

3.1.1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา พฤติกรรมการดื่มสุรา พฤติกรรมการขับขี่รถจักรยานยนต์ ประวัติการทำผิดกฎจราจรและการถูกจับและปรับ และประวัติการได้รับอุบัติเหตุที่เกี่ยวข้องกับรถจักรยานยนต์และการบาดเจ็บที่ได้รับ

3.1.2. แบบสอบถามพฤติกรรมดื่มไม่ขับและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมดื่มไม่ขับ ที่ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามพฤติกรรมดื่มไม่ขับและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมดื่มไม่ขับ ของจันทร์ฉาย โยธา ใหญ่และคณะ(จันทร์ฉาย,2559) ที่ตามกรอบแนวคิดนิเวศวิทยาสังคมประกอบด้วยแบบสอบถาม และแบบประเมินรวม 7 ชุดดังนี้

1) แบบสอบถามพฤติกรรมดื่มไม่ขับ มีคำถาม 1 ข้อ เกี่ยวกับการขับซี รกักรยานยนต์ขณะมีเมามา ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ไม่เคย (1)จนถึง เป็นประจำ (5)

2) แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับผลของแอลกอฮอล์ต่อการขับซี กฎหมายและ บทลงโทษที่เกี่ยวข้องกับการขับซีขณะดื่มมี เมมา จำนวน 4 ข้อ เป็นตัวเลือกตอบ คือ ใช่ ไม่ใช่ และไม่ ทราบ การคิดคะแนนคือ ให้ 1 คะแนนในข้อที่ตอบถูก ไม่ให้คะแนนในข้อที่ตอบผิดหรือไม่ทราบ คะแนน รวมอยู่ระหว่าง 0 - 4 ผู้ที่มีความรู้ดีหมายถึงผู้ที่มีคะแนนรวมตั้งแต่ 80% ขึ้นไป (คะแนน ≥ 3.2 คะแนน)

3) แบบประเมินทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมดื่มไม่ขับซีมีจำนวน 7 ข้อ ลักษณะ คำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ตัวอย่างที่รับรู้ว่ามีแต่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1) ไปจนถึง เห็น ด้วยอย่างยิ่ง(6) คะแนนสูงแสดงกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับ คะแนนรวมของทัศนคติ อยู่ระหว่าง 7 - 42 คะแนนผู้ที่มีทัศนคติที่หมายถึงผู้ที่มีคะแนนรวมตั้งแต่ 80% (คะแนน ≥ 33.6 คะแนน)

4) แบบประเมินอิทธิพลของพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับซี รกักรยานยนต์ มีจำนวน 2 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วย คำถามสองส่วนต่อเนื่องกัน ส่วนที่1 เป็นการรับรู้ถึง อิทธิพลของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ส่วนที่ 2 เป็นการให้ความสำคัญในแง่การที่จะปฏิบัติตามส่วนที่1 ลักษณะของ คำตอบแต่ละส่วน เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ คือ ไม่มีเลย/ ไม่ปฏิบัติตาม (0) จนถึงมากที่สุด/ ปฏิบัติตามมากที่สุด(5) คะแนนของแต่ละข้อได้จากผลคูณของทั้งสองส่วนคะแนนรวมที่เ็นไปได้อยู่ระหว่าง 0 - 50 กลุ่มตัวอย่างที่รับรู้ว่ามี พ่อ แม่ มีอิทธิพลมากต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับซี รกักรยานยนต์หมายถึงผู้ที่มี คะแนนรวมตั้งแต่ 80%ขึ้นไป(คะแนน ≥ 40 คะแนน)

5) แบบประเมินอิทธิพลของเพื่อนที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับซี รกักรยานยนต์ จำนวน 3 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วย คำถามสองส่วนต่อเนื่องกัน ส่วนที่1 เป็นการรับรู้ถึงอิทธิพลของเพื่อน ส่วนที่ 2 เป็นการให้ความสำคัญในแง่การที่จะปฏิบัติตามส่วนที่1 ลักษณะของคำตอบแต่ละส่วน เป็นมาตรา ส่วนประมาณค่า 6 ระดับ คือ ไม่มีเลย/ ไม่ปฏิบัติตาม (0) จนถึงมากที่สุด/ปฏิบัติตามมากที่สุด(5) คะแนนของ แต่ละข้อได้จากผลคูณของทั้งสองส่วนคะแนนรวมที่เป็นไปได้อยู่ระหว่าง 0 -75 กลุ่มตัวอย่างที่รับรู้ว่ามีเพื่อน มี อิทธิพลมากต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับซี รกักรยานยนต์หมายถึงผู้ที่มีคะแนนรวมตั้งแต่ 80%ขึ้นไป(คะแนน ≥ 60 คะแนน)

6) แบบประเมินอิทธิพลของกฎหมายและกฎจรรยาบรรณที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับซีรจกักรยานยนต์ จำนวน 2 ข้อ คำถามสองส่วนต่อเนื่องกัน ส่วนที่1 เป็นการรับรู้ถึงอิทธิพลของกฎหมายและกฎจรรยาบรรณ ส่วนที่ 2 เป็นการให้ความสำคัญในแง่การที่จะปฏิบัติตามส่วนที่1 ลักษณะของคำตอบแต่ละส่วนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ คือ ไม่มีเลย/ ไม่ปฏิบัติตาม (0) จนถึงมากที่สุด/ปฏิบัติตามมากที่สุด(5) คะแนนของแต่ละข้อได้จากผลคูณของทั้งสองส่วนคะแนนรวมที่เป็นไปได้อยู่ระหว่าง 0 - 50 กลุ่มตัวอย่างที่รับรู้ว่าการกฎหมายและกฎจรรยาบรรณมีอิทธิพลมากต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับซีรจกักรยานยนต์หมายถึงผู้ที่มีคะแนนรวมตั้งแต่ 80%ขึ้นไป(คะแนน ≥ 40 คะแนน)

7) แบบประเมินอิทธิพลของสื่อต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับซีรจกักรยานยนต์ จำนวน 2 ข้อ คำถามสองส่วนต่อเนื่องกัน ส่วนที่1 เป็นการรับรู้ถึงอิทธิพลของสื่อต่าง ๆ ส่วนที่ 2 เป็นการให้ความสำคัญในแง่การที่จะปฏิบัติตามส่วนที่1 ลักษณะของคำตอบแต่ละส่วน เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ คือ ไม่มีเลย/ ไม่ปฏิบัติตาม (0) จนถึงมากที่สุด/ปฏิบัติตามมากที่สุด(5) คะแนนของแต่ละข้อได้จากผลคูณของทั้งสองส่วนคะแนนรวมที่เป็นไปได้อยู่ระหว่าง 0 - 50 กลุ่มตัวอย่างที่รู้ว่าสื่อต่าง ๆ มีอิทธิพลมากต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับซีรจกักรยานยนต์หมายถึงผู้ที่มีคะแนนรวมตั้งแต่ 80%ขึ้นไป(คะแนน ≥ 40 คะแนน)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาใช้โดยไม่มีการประยุกต์ เนื่องจากเห็นว่ามีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ โดยแบบสอบถามชุดนี้ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ความตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และความเที่ยงแล้ว ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของคอนบาคระหว่าง 0.70 - 0.90 และได้นำไปหาความเชื่อมั่น โดยทดลองใช้กับกลุ่มวัยรุ่นในบริบทที่ใกล้เคียง ได้ระดับความเชื่อมั่น 0.78

3. แบบประเมินปัญหาการดื่มสุรา (AUDIT) มีข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ แต่ละคำถามมีชุดคำตอบให้เลือกตอบ คะแนนรวมตั้งแต่ 0 - 40 คะแนน การแปลผลคะแนนระดับของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เทียบตามเกณฑ์ ดังนี้ (ปริทรรศน์ ศิลปกิจ และ พันธุ์ภา กิตติรัตนไพบูลย์, 2552)

คะแนน 0-7 หมายถึง เป็นผู้ดื่มแบบเสี่ยงต่ำ(Low risk drinking)

คะแนน 8-15 หมายถึง เป็นผู้ดื่มแบบเสี่ยง (Hazardous drinker)

คะแนน 16-19 หมายถึง เป็นผู้ดื่มแบบอันตราย (Harmful use)

คะแนน 20-40 หมายถึงเป็นผู้ดื่มแบบพึ่งพิงแอลกอฮอล์ (Alcohol dependence)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับวัยรุ่นจำนวน 10 คน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การสนทนากลุ่ม (Focus group) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย โดยการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึก แบบมีโครงสร้าง ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพการณ์ของการติ่มสุราของวัยรุ่นในชุมชน พฤติกรรมการเมาแล้วขับหรือไม่ขับของวัยรุ่น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเมาไม่ขับของวัยรุ่น ความเชื่อ ทศนคติ มุมมองต่อปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเมาไม่ขับเพื่อให้ได้ข้อมูลพฤติกรรมการติ่มแล้วขับ สาเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และแนวทางหรือข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ แนวทางการสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงของประเด็นเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.67 – 1.00

4. การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

4.1 ผู้วิจัยได้ทำการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างโดย โดยการทำหนังสือขอรับการพิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์เสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และได้รับอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยได้ หมายเลขใบอนุญาต เลขที่ 013/2564

4.2. เมื่อผ่านการอนุมัติ.ผู้วิจัยประสานงานกับผู้นำชุมชนและเข้าพบอาสาสมัครด้วยตนเองที่ชุมชนของอาสาสมัครเพื่อแนะนำตัวและชี้แจง การวิจัย วัตถุประสงค์ ประโยชน์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและเชิญชวนเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครการวิจัย หากกลุ่มเป้าหมายยินยอม จะให้ลงนามการเป็นอาสาสมัครและแจกแบบสอบถามให้ทำการตอบแบบสอบถาม และส่งคืนในกล่องเอกสารที่ผู้วิจัยเตรียมให้ และหากยินดีเป็นผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม หรือการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจะนัดหมายเวลาในการเข้ากลุ่มและสัมภาษณ์ต่อไป

4.3 ให้กลุ่มตัวอย่างลงนามยินยอมเข้าร่วมวิจัย โดยที่กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบปฏิเสธการตอบแบบสอบถามได้ตลอดเวลา และสามารถถอนตัวจากการวิจัยได้ทันทีที่ต้องการ ซึ่งข้อมูลที่ได้ จะเก็บเป็นความลับและนำเสนอโดยภาพรวมเท่านั้น

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นอายุระหว่าง 15 ปี ถึง 24 ปี กลุ่มวัยรุ่นที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ต้องได้รับความยินยอมในการเป็นกลุ่มตัวอย่างจากผู้ปกครองก่อน

1. ผู้วิจัยสุ่มรายชื่อรายชื่ออาสาสมัคร จากฐานข้อมูล HosXP. ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์

2. ทีมผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่และผู้นำชุมชน เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัย และขออนุญาตเก็บข้อมูล

3. ลงพื้นที่ในชุมชน เพื่อพบกลุ่มตัวอย่างตามรายชื่อที่ได้จากการสุ่ม ในแต่ละหมู่บ้าน ครอบคลุมทั้ง 14 หมู่บ้าน เพื่อขออาสาสมัครในการเข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวอย่างสมัครใจ จึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถาม

4. ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพนั้น กลุ่มตัวอย่างที่สมัครใจเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ได้แก่ กลุ่มวัยรุ่นที่ซึบซึ่จักรยานยนต์และมีประสบการณ์เมาแล้วขับ และเมาแล้วไม่ขับ จำนวน 20 คน กลุ่มผู้ปกครอง จำนวน 20 คน และผู้นำชุมชน จำนวน 20 คน รายกลุ่มผู้วิจัยเลือกสุ่มจากรายชื่อทั้งหมด แล้วประสาน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในพื้นที่ เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้น หากเป็นไปได้หากเป็นไปได้จะทำ การนัดหมาย วัน เวลา และ สถานที่ เพื่อทำการสนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์เชิงลึกต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และพฤติกรรมดื่มไม่ขับซึ่รถจักรยานยนต์วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

6.2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลพฤติกรรมดื่มไม่ขับโดยใช้สถิติ logistic regression

6.3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดย ผู้วิจัยนำข้อมูลมาจัดระเบียบเนื้อหาของข้อมูล (Data organizing) และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม (Field note) การวิเคราะห์จำแนกประเภท ข้อมูล (Typological analysis) การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมดื่มไม่ขับซึ่งรถจักรยานยนต์ของวัยรุ่นชายในจังหวัดบุรีรัมย์ และเพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชาย จังหวัดบุรีรัมย์ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 250 คน ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเพศชาย อายุระหว่าง 15-24 ปี เฉลี่ย 18.8 ปี ใช้จักรยานยนต์เป็นพาหนะในการเดินทางเป็นประจำ โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของการพักอาศัยของวัยรุ่น

การพักอาศัย	จำนวน	ร้อยละ
พักอาศัยอยู่กับพ่อ แม่	191	76.4
พักอาศัยอยู่กับปู่ย่า/ตายาย	33	13.2
พักอาศัยอยู่กับญาติ (ป้า น้ำ อา)	8	3.2
พักอาศัยอยู่โดยลำพัง	16	6.4

จากตารางที่ 1 อธิบายได้ว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับพ่อ แม่ จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 74 และพักอาศัยอยู่กับญาติ น้อยที่สุด มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของอาชีพ/การทำงานของวัยรุ่น

อาชีพ/การทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	6	2.4
พนักงานบริษัท	10	4
รับจ้างทั่วไป	148	59.2
เกษตรกร	82	32.8

จากตารางที่ 2 อธิบายได้ว่าวัยรุ่นโดยส่วนใหญ่มีอาชีพ รับจ้างทั่วไป จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 59.2 และยังเป็นนักเรียน/นักศึกษา น้อยที่สุด จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของระดับการศึกษาของวัยรุ่น

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ/เฉลี่ย
ประถมศึกษา	16	6.4
มัธยมศึกษาตอนต้น	113	45.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	109	43.6
ปวส.ขึ้นไป	12	4.8

จากตารางที่ 3 อธิบายได้ว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 45.2 และน้อยที่สุดคือการศึกษาในระดับ ปวส.ขึ้นไป จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของวัตถุประสงค์การขับขี่รถจักรยานยนต์

วัตถุประสงค์ของการขับขี่	จำนวน	ร้อยละ
ไปเรียน	36	14.4
ทำงาน	82	32.8
ธุระประจำวัน	126	50.4

จากตารางที่ 4 อธิบายได้ว่า การขับขี่รถจักรยานยนต์ของวัยรุ่น เพื่อไปทำธุระประจำวัน มากที่สุด จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของความถี่การขับขี่รถจักรยานยนต์

ความถี่ของการขับขี่	จำนวน	ร้อยละ
น้อยมาก(1-2 ครั้ง/สัปดาห์)	41	16.4
ทุกครั้งที่ออกจากบ้าน	209	83.6

จากตารางที่ 5 อธิบายได้ว่า วัยรุ่นขับขี่รถจักรยานยนต์ทุกครั้งที่ออกจากมากเป็นจำนวนมากที่สุด คือ 141 คน คิดเป็นร้อยละ 56.4

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของช่วงเวลาที่ขับซึ่รถจักรยานยนต์

ช่วงเวลาที่ขับซึ่รถจักรยานยนต์	จำนวน	ร้อยละ
เช้าและเย็น	147	58.8
ช่วงกลางวัน	55	22
ช่วงอื่น ๆ	46	10.4

จากตารางที่ 6 อธิบายว่า วัยรุ่นมีช่วงเวลาที่ขับซึ่รถจักรยานยนต์มากที่สุดคือช่วงเวลาเช้า และเวลาเย็น คือจำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 58.8

2. ระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการใช้แบบประเมินปัญหาการดื่มสุรา Alcohol Use Disorder Identification Test (AUDIT) สามารถสรุปได้ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 7 ระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยใช้แบบคัดกรองAUDIT

ระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	จำนวน	ร้อยละ
1.แบบเสี่ยงต่ำ (low risk drinker) (0-7 คะแนน)	127	50.8
2.แบบเสี่ยง (Hazardous drinker) (8-15 คะแนน)	89	35.6
3.แบบอันตราย (Harmful use) (16-19 คะแนน)	18	7.2
4.แบบติด (Alcohol dependence) (20 คะแนนขึ้นไป)	16	6.4

จากตารางที่ 7 สามารถอธิบายได้ว่าวัยรุ่นมีระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นแบบเสี่ยงต่ำ มากที่สุด จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 50.8 ส่วนระดับการดื่มแบบติดมีจำนวนน้อยที่สุด คือ16 คน คิดเป็นร้อยละ6.4

3. พฤติกรรมการดื่มไม่ขับ

พฤติกรรมการดื่มไม่ขับซึ่รถจักรยานยนต์ของของวัยรุ่นชายในจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการดื่มไม่ขับซึ่รถจักรยานยนต์ของ ของวัยรุ่นชายในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 250 คนในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมาพฤติกรรมการดื่มไม่ขับซึ่รถจักรยานยนต์มีดังนี้

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละความถี่ของพฤติกรรมการขับชื้อรถจักรยานยนต์ขณะมีนเมา

ความถี่พฤติกรรม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	92	36.8
เคยนาน ๆ ครั้ง	93	37.2
เคยบางครั้ง	35	14
เคยบ่อยครั้ง	20	8
เคยเป็นประจำ	10	4

จากตารางที่ 8 สามารถอธิบายได้ว่า ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา วัยรุ่นมีพฤติกรรมการขับชื้อรถจักรยานยนต์ขณะมีนเมา นาน ๆ ครั้ง มากที่สุด จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 37.2 และไม่เคย จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชาย จังหวัดบุรีรัมย์

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ กับวัยรุ่นชาย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 250 คน เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับ จำนวน 6 ปัจจัย คือ ความรู้ ทักษะคิด พ่อแม่/ผู้ปกครอง เพื่อน กฎหมาย/กฎจราจร และสื่อต่าง ๆ จากนั้นผู้วิจัยสร้างแบบจำลองพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชาย จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชาย จังหวัดบุรีรัมย์

ตารางที่ 9 คะแนนเฉลี่ยของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่น

ปัจจัย	ช่วงคะแนนที่เป็นไปได้	ช่วงคะแนนที่ได้	\bar{x}	SD	Sk	Ku	Mdn	IQR
ความรู้	0 - 4	1 - 4	3.08	0.89	- 0.69	- 0.30	3	1
ทักษะคิด	7 - 42	22 -37	28.88	4.36	- 0.01	- 1.13	29	7
พ่อแม่/ผู้ปกครอง	0 - 50	9 - 40	23.04	7.79	0.16	- 0.90	24	12
เพื่อน	0 - 75	17 - 75	49.42	15.05	- 0.42	- 0.88	52	27
กฎหมาย/กฎจราจร	0 - 50	18 - 50	29.35	7.32	0.67	- 0.11	28	12
สื่อต่าง ๆ	0 - 50	8 - 50	27.30	9.66	0.19	- 0.69	28	18

จากตารางที่ 9 สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยด้านความรู้ กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นชายมีคะแนนระหว่าง 1 - 4 คะแนน จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.89 มีค่าการแจกแจงความเบ้ (Sk) เท่ากับ - 0.69 และความโด่ง (Ku) เท่ากับ - 0.30

ปัจจัยด้านทัศนคติ กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นชายมีคะแนนระหว่าง 22 - 37 คะแนน จากคะแนนเต็ม 42 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 28.88 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.36 มีค่าการแจกแจงความเบ้ (Sk) เท่ากับ - 0.01 และความโด่ง (Ku) เท่ากับ - 1.13

ปัจจัยด้านพ่อแม่/ผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นชายมีคะแนนระหว่าง 9 - 40 คะแนน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.04 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.79 มีค่าการแจกแจงความเบ้ (Sk) เท่ากับ 0.16 และความโด่ง (Ku) เท่ากับ - 0.90

ปัจจัยด้านเพื่อน กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นชายมีคะแนนระหว่าง 17 - 75 คะแนน จากคะแนนเต็ม 75 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 49.42 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 15.05 มีค่าการแจกแจงความเบ้ (Sk) เท่ากับ - 0.42 และความโด่ง (Ku) เท่ากับ - 0.88

ปัจจัยด้านกฎหมาย/กฎจราจร กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นชายมีคะแนนระหว่าง 18-50 คะแนน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 29.35 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.32 มีค่าการแจกแจงความเบ้ (Sk) เท่ากับ 0.67 และความโด่ง (Ku) เท่ากับ - 0.11

ปัจจัยด้านสื่อต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นชายมีคะแนนระหว่าง 8-50 คะแนน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 27.30 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.66 มีค่าการแจกแจงความเบ้ (Sk) เท่ากับ 0.19 และความโด่ง (Ku) เท่ากับ -0.69 โดยมีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

ตารางที่ 10 ปัจจัยด้านความรู้ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่น

ข้อความ	ช่วงคะแนน ที่เป็นไปได้	ช่วงคะแนนที่ ได้	\bar{x}	SD	Sk	Ku	Md n	IQR
1. ผู้ขับขี่ที่มีแอลกอฮอล์ในกระแสเลือด มีโอกาสเกิดอุบัติเหตุมากกว่าผู้ขับขี่ที่ไม่ดื่มสุรา	0 - 1	0 - 1	0.83	0.37	-1.79	1.20	1	0
2. กฎหมายของไทย กำหนดให้ผู้ขับขี่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในกระแสเลือดได้ไม่เกิน 80 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์	0-1	0-1	0.69	0.46	-0.84	-1.31	1	1
3. ภายใน 1 ชั่วโมง หลังจากดื่มสุรา 6 แก้ว (ผสมสุราแก้วละ 1 ฝาขวดสุรา) หรือเบียร์ปกติ 2 กระป๋อง หรือ 2 ขวดเล็ก ปริมาณแอลกอฮอล์ในกระแสเลือดจะเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดให้ขับขี่รถได้	0-1	0-1	0.75	0.44	-1.15	-0.68	1	1
4. บทลงโทษผู้เมาแล้วขับ คือจำคุกไม่เกิน 3 เดือน ปรับ 2,000 -10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	0-1	0-1	0.81	0.39	-1.61	0.59	1	0
รวม	0-4	1-4	3.08	0.89	-0.69	0.30	3	1

จากตารางที่ 10 สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยด้านความรู้ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชาย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 คะแนน จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อ 1 ผู้ขับขี่ที่มีแอลกอฮอล์ในกระแสเลือด มีโอกาสเกิดอุบัติเหตุมากกว่าผู้ขับขี่ที่ไม่ดื่มสุรา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.83 คะแนน รองลงมาคือ ข้อ 4

บทลงโทษผู้เมาแล้วขับคือจำคุกไม่เกิน 3 เดือน ปรับ 2,000 -10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.83 คะแนน ส่วนข้อ 2 กฎหมายของไทยกำหนดให้ผู้ขับที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในกระแสเลือดได้ไม่เกิน 80 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 0.69 คะแนน

ตารางที่ 11 ปัจจัยด้านทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่น

ข้อความ	ช่วงคะแนนที่เป็นไปได้	ช่วงคะแนนที่ได้	\bar{x}	SD	Sk	Ku	Mdn	IQR
1. การไม่ขับซึ่รถมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุราทำให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุ	1 - 6	4 - 6	5.42	0.66	-0.71	-0.56	6	1
2. การขับซึ่รถมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุราเป็นสิ่งทำทหาย	1 - 6	1 - 6	4.59	1.20	-0.67	-0.10	5	2
3. การขับซึ่รถมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุราสนุกกว่าการขับซึ่ขณะไม่เมา	1 - 6	1 - 6	3.45	1.28	-0.05	-0.75	3	2
4. คนที่ไม่ขับซึ่รถมอเตอร์ไซด์โดยอ้างว่าเมาเป็นคนซึ่ฉลาดตาขาว	1 - 6	1 - 6	3.74	1.48	-0.11	-0.88	4	2
5. การขับซึ่รถมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุราทำให้ตื่นตัวมากกว่าขณะไม่เมาสุรา	1 - 6	1 - 6	2.75	1.10	-0.23	-1.12	3	2
6. การขับซึ่รถมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุราทำให้ขับซึ่อย่างระมัดระวังมากกว่าขณะไม่เมาสุรา	1 - 6	4 - 6	5.48	0.58	-0.58	-0.61	6	1
7. การดื่มสุราไม่มีผลทำให้ความสามารถในการขับซึ่รถมอเตอร์ไซด์ลดลง	1 - 6	1 - 6	3.47	1.51	-0.08	-0.86	4	3
รวม	7 - 42	22 - 37	28.88	4.36	-0.01	-1.13	29	7

จากตารางที่ 11 สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยด้านทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชาย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 28.88 คะแนน จากคะแนนเต็ม 42 คะแนน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 6. การขับขี่รถมอเตอร์ไซค์ขณะเมาสุราทำให้ขับช้อย่างระมัดระวังมากกว่าขณะไม่เมาสุรา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.48 คะแนน รองลงมาคือ ข้อ 1. การไม่ขับขี่รถมอเตอร์ไซค์ขณะเมาสุราทำให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.42 คะแนน ส่วนข้อ 5. การขับขี่รถมอเตอร์ไซค์ขณะเมาสุราทำให้ตื่นตัวมากกว่าขณะไม่เมาสุรา มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 2.75 คะแนน

ตารางที่ 12 ปัจจัยด้านพ่อแม่/ผู้ปกครองที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่น

ข้อคำถาม	ช่วง		\bar{x}	SD	Sk	Ku	Mdn	IQR
	คะแนนที่เป็นไปได้	คะแนนที่ได้						
1.1 พ่อแม่ ผู้ปกครองเตือนฉันไม่ให้ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ถ้าฉันจะต้องขับขี่รถมอเตอร์ไซค์	0 - 5	1 - 5	3.60	1.25	0.63	0.75	4	2
1.2 ฉันควรปฏิบัติตามสิ่งที่คุณแม่ผู้ปกครองเตือนข้างต้น	0-5	1 - 5	3.02	1.23	-0.19	-0.99	3	2
2.1 พ่อแม่ ผู้ปกครองเตือนฉันไม่ให้ขับขี่รถมอเตอร์ไซค์เวลาเมาสุราหรือสารเสพติด	0 - 5	1 - 5	4.11	1.25	-1.30	0.49	5	1
2.2 ฉันควรปฏิบัติตามสิ่งที่คุณแม่ผู้ปกครองเตือนข้างต้น	0 - 5	1 - 5	3.34	1.03	-0.14	-0.81	3	1
รวม	0 - 50	9 - 40	23.04	7.79	0.16	0.90	24	12

จากตารางที่ 12 สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยด้านพ่อแม่/ผู้ปกครองที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชาย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.04 คะแนน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2.1 พ่อแม่ ผู้ปกครองเตือนฉันไม่ให้ขับ

ซีรอมอเตอร์ไซค์เวลาเมาสุราหรือสารเสพติด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 คะแนน รองลงมาคือ ข้อ 1.1 พ่อแม่ ผู้ปกครองเตือนฉันไม่ให้ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ถ้าฉันจะต้องขับซีรอมอเตอร์ไซค์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 คะแนน ส่วนข้อ 1.2 ฉันควรปฏิบัติตามสิ่งที่พ่อแม่ผู้ปกครองเตือนข้างต้น มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 3.02 คะแนน

ตารางที่ 13 ปัจจัยด้านเพื่อนที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่น

ข้อคำถาม	ช่วง คะแนน ที่เป็นไปได้	ช่วง คะแนน ที่ได้	\bar{x}	SD	Sk	Ku	Mdn	IQR
1.1 เพื่อนๆของฉันไม่ขับซีรอมอเตอร์ไซค์ในขณะที่เมาสุราหรือสารเสพติด	0 - 5	1 - 5	3.41	1.17	-0.46	-0.73	4	2
1.2 ฉันควรปฏิบัติตามสิ่งที่เพื่อนๆของฉันปฏิบัติข้างต้น	0 - 5	2 - 5	4.02	0.85	-0.24	-1.12	4	2
2.1 เพื่อนๆของฉันห้ามฉันไม่ให้ขับซีรอมอเตอร์ไซค์เวลาฉันเมา	0 - 5	2 - 5	4.15	0.84	-0.54	-0.72	4	1
2.2 ฉันควรปฏิบัติตามสิ่งที่เพื่อนๆของฉันห้ามข้างต้น	0 - 5	3 - 5	4.28	0.74	-0.51	-1.03	4	1
3.1 เพื่อนๆของฉันเตือนไม่ให้ฉันดื่มสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ถ้าฉันจะต้องขับซีรอมอเตอร์ไซค์	0 - 5	2 - 5	4.24	0.79	-0.95	0.61	4	1
3.2 ฉันควรปฏิบัติตามสิ่งที่เพื่อนๆของฉันเตือนข้างต้น	0 - 5	2 - 5	3.89	0.91	-0.16	-1.10	4	2
รวม	0 - 75	17 - 75	49.42	15.05	-0.42	-0.88	52	27

จากตารางที่ 13 สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยด้านเพื่อนที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชาย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 49.42 คะแนน จากคะแนนเต็ม 75 คะแนน เมื่อพิจารณาข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อ 2.2 ฉันควรปฏิบัติตามสิ่งที่เพื่อนๆของฉันห้ามข้างต้น (ไม่ให้ขับซีรอมอเตอร์ไซค์เวลาฉันเมา) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 คะแนน รองลงมาคือ ข้อ 3.1 เพื่อนๆของฉันเตือนไม่ให้ฉันดื่มสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ถ้าฉันจะต้องขับซีรอมอเตอร์ไซค์

คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 คะแนน ส่วนข้อ 1.1 เพื่อนๆของฉันไม่ขับขี่รถมอเตอร์ไซค์ในขณะที่เมาสุรา หรือสารเสพติด มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 3.41 คะแนน

ตารางที่ 14 ปัจจัยด้านกฎหมาย/กฎจราจรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่น

ข้อคำถาม	ช่วงคะแนน ที่เป็นไปได้	ช่วงคะแนน ที่ได้	\bar{x}	SD	Sk	Ku	Mdn	IQR
1.1 บทลงโทษของกฎ จราจรเกี่ยวกับผู้ขับขี่รถ มอเตอร์ไซค์ขณะเมาสุรา หรือสารเสพติด	0 - 5	3 - 5	3.55	0.65	0.77	-0.46	3	1
1.2 เนื่องจากบทลงโทษ ข้างต้นฉันไม่ควรขับขี่รถ มอเตอร์ไซค์ขณะเมาสุรา หรือสารเสพติด	0 - 5	3 - 5	4.06	0.53	0.06	0.59	4	0
2.1 การตรวจจับของ ตำรวจเกี่ยวกับการขับขี่รถ มอเตอร์ไซค์ขณะเมาสุรา หรือสารเสพติด	0 - 5	2 - 5	3.70	0.76	0.39	-0.89	4	1
2.2 เนื่องจากการตรวจจับ ของตำรวจข้างต้นฉันไม่ ควรขับขี่รถมอเตอร์ไซค์ ขณะเมาสุรา หรือสารเสพ ติด	0 - 5	2 - 5	3.93	0.64	-0.13	-0.01	4	0
รวม	0 - 50	18 - 50	29.35	7.32	0.67	-0.11	28	12

จากตารางที่ 14 สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยด้านกฎหมาย/กฎจราจรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชาย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 29.35 คะแนน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน เมื่อพิจารณาข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อ 1.2 เนื่องจากบทลงโทษข้างต้นฉันไม่ควรขับขี่รถมอเตอร์ไซค์ขณะเมาสุรา หรือสารเสพติด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 คะแนน รองลงมาคือข้อ 2.2 เนื่องจากการตรวจจับของตำรวจข้างต้นฉันไม่ควรขับขี่รถมอเตอร์ไซค์ขณะเมาสุรา หรือสารเสพติดมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 คะแนน ส่วนข้อ 1.1 บทลงโทษของกฎจราจรเกี่ยวกับผู้ขับขี่รถมอเตอร์ไซค์ขณะเมาสุรา หรือสารเสพติด มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 3.55 คะแนน

ตารางที่ 15 ปัจจัยด้านสื่อต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่น

ข้อความ	ช่วง	ช่วง	\bar{x}	SD	Sk	Ku	Mdn	IQR
	คะแนนที่เป็นไปได้	คะแนนที่ได้						
1.1 สื่อต่างๆมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เรื่องการไม่ขับซึ้รถมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุรา หรือสารเสพติด	0 - 5	2 - 5	3.48	0.85	-0.09	-0.61	4	1
1.2 เนื่องจากการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ตามสื่อต่างๆ ฉันไม่ควรขับซึ้รถมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุรา หรือสารเสพติด	0 - 5	2 - 5	3.70	0.83	0.08	-0.76	4	1
2.1 สื่อต่างๆมีการนำเสนอผลเสียของการขับซึ้รถมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุรา หรือสารเสพติด	0 - 5	2 - 5	3.55	0.82	-0.16	-0.47	4	1
2.2 เนื่องจากการนำเสนอผลกระทบของการขับซึ้รถมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุรา หรือสารเสพติดตามสื่อต่างๆ ฉันไม่ควรขับซึ้รถมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุรา หรือสารเสพติด	0 - 5	2 - 5	3.83	0.83	-0.06	-0.85	4	1
รวม	0 - 50	8 - 50	27.30	9.66	0.19	-0.69	28	18

จากตารางที่ 15 สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยด้านสื่อต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชาย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 27.30 คะแนน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2.2 เนื่องจากการนำเสนอผลกระทบของการขับซึ้รถมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุรา หรือสารเสพติดตามสื่อต่าง ๆ ฉันไม่ควรขับซึ้รถมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุรา หรือสารเสพติด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 คะแนน รองลงมาคือ ข้อ 1.2 เนื่องจากการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ตามสื่อต่าง ๆ ฉันไม่ควรขับซึ้รถมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุรา หรือสารเสพติด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 คะแนน ส่วนข้อ 1.1 สื่อต่าง ๆ มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เรื่องการไม่ขับซึ้รถมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุรา หรือสารเสพติด มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 3.48 คะแนน

4.2 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชาย จังหวัดบุรีรัมย์ การสร้างแบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชาย จังหวัดบุรีรัมย์ นั้นผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับ และทดสอบภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity โดยพิจารณาค่า VIF (Variance Inflation Factor) และค่า Tolerance ก่อนดำเนินการวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชาย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยการวิเคราะห์โลจิสติกแบบสองทาง (Binary Logit Model) แบบวิธี Enter ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับ

ตัวแปร	ความรู้	ทัศนคติ	พ่อแม่ฯ	เพื่อน	กฎหมายฯ	สื่อ
ความรู้	1.000					
ทัศนคติ	0.469**	1.000				
พ่อแม่ฯ	0.001	- 0.028	1.000			
เพื่อน	0.392**	0.568**	0.058	1.000		
กฎหมายฯ	0.344**	0.624**	0.124	0.460**	1.000	
สื่อ	0.420**	0.718**	0.090	0.633**	0.643**	1.000
VIF	1.33	2.55	1.05	1.78	1.91	2.76
Tolerance	0.75	0.39	0.96	0.56	0.52	0.36

**sig<0.01

จากตารางที่ 16 สามารถอธิบายได้ว่า ตัวแปรปัจจัยทั้งหมดตัวแปรมีค่าความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง -0.028 ถึง 0.718 โดยตัวแปรปัจจัยที่มีขนาดความสัมพันธ์มากที่สุด คือ ตัวแปรปัจจัยทัศนคติ กับตัวแปรอิทธิพลของสื่อต่าง ๆ รองลงมา คือ ตัวแปรปัจจัยอิทธิพลของกฎหมาย/กฎจราจร กับ ตัวแปรสื่อต่าง ๆ ส่วนตัวแปรปัจจัยที่มีขนาดความสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ ตัวแปรปัจจัยความรู้กับตัวแปรพ่อแม่/ผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังพบว่า ค่า VIF ของตัวแปรปัจจัยมีค่าระหว่าง 1.05 – 2.76 ซึ่งน้อยกว่า 5.3 (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2553) และค่า Tolerance มีค่าอยู่ระหว่าง 0.36-0.95 ซึ่งมากกว่า 0.10 (Menard, 1995 อ้างถึงใน วัฒนวงศ์ รัตนวราห, 2560) แสดงว่าตัวแปรทุกตัวไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ จากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์แบบจำลอง และแปลงคะแนนที่ได้เป็นคะแนนมาตรฐานก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ผลดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 แบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่น

ตัวแปรปัจจัย	B	S.E.	Wald	Sig.	OR	95% ต่ำสุด	CI สูงสุด
ค่าคงที่	3.233*	0.691	21.899	0.00	25.352		
ความรู้	-.940*	0.383	6.009	0.01	0.391	0.184	0.828
ทัศนคติ	5.266*	1.115	22.316	0.00	193.683	21.786	1721.857
พ่อแม่	0.306	0.306	1.001	0.32	1.358	0.745	2.475
เพื่อน	1.074*	0.471	5.196	0.02	2.928	1.163	7.374
กฎหมาย	2.959*	0.736	16.146	0.00	19.277	4.552	81.628
สื่อ	-0.987*	0.691	3.965	0.04	0.373	0.141	0.985
Method	Enter						
Chi-square	263.98						
Sig.	0.00						
-2loglikelihood	75.057						
Cox & Snell R ²	0.638						
Nagelkerke R ²	0.872						
Percentage Correct	93.60						
N	250						

*sig≤0.05

จากตารางที่ 17 พบว่าแบบจำลองมีความเหมาะสม พิจารณาจากค่า Chi-square = 263.98 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ พิจารณาจากค่าความเป็นไปได้ -2 loglikelihood = 75.057, Cox & Snell R² = 0.638 คิดเป็นร้อยละ 65, Nagelkerke R² = 0.872 คิดเป็นร้อยละ 89 นอกจากนี้ ประเมินความแม่นยำของแบบจำลองจากค่า Percentage Correct = 93.60 แสดงว่าแบบจำลองนี้สามารถทำนายจำนวนวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมดื่มไม่ขับได้ร้อยละ 93.60

เมื่อพิจารณาแต่ละตัวแปร พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ ตัวแปรทัศนคติ มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เท่ากับ 5.266 และเมื่อพิจารณาค่า OR = 193.683 หมายความว่า ทัศนคติเพิ่มขึ้น 1 หน่วย โอกาสที่พฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชายเพิ่มขึ้น 193.683 เท่า รองลงมา คือตัวแปรกฎหมาย/กฎจราจร มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เท่ากับ 2.959 และเมื่อพิจารณาค่า OR = 19.277 หมายความว่า อิทธิพลของกฎหมาย/กฎจราจรเพิ่มขึ้น 1 หน่วย โอกาสที่พฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชายเพิ่มขึ้น 19.277 เท่า ตัวแปรอิทธิพลของเพื่อน มีค่า

สัมประสิทธิ์ (B) เท่ากับ 1.074 และเมื่อพิจารณาค่า OR = 2.928 หมายความว่า อิทธิพลของเพื่อนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย โอกาสที่พฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชาย เพิ่มขึ้น 2.928 เท่า ความรู้ มีสัมประสิทธิ์ (B) เท่ากับ - 0.940 และเมื่อพิจารณาค่า OR = 0.391 โดยเมื่อมีความรู้เพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะทำให้มีโอกาสมีพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชาย เพิ่มขึ้น 0.391 เท่า และอิทธิพลของสื่อต่าง ๆ มีสัมประสิทธิ์ (B) เท่ากับ - 0.87 และเมื่อพิจารณาค่า OR = 0.373 โดยเมื่อมีการรับรู้อิทธิพลของสื่อต่าง ๆ เพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะทำให้มีโอกาสมีพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชาย เพิ่มขึ้น 0.373 เท่าตามลำดับ

สรุปข้อมูลจากการFocus group และ การสัมภาษณ์เชิงลึก

จากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาความคิดเห็นของวัยรุ่น ผู้ปกครองและผู้นำชุมชน ต่อพฤติกรรม การดื่มแล้วขับ/ไม่ขับ และ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น มีดังนี้

1. ปัจจัยด้านความรู้และทัศนคติของบุคคล (intrapersonal factors) พฤติกรรมการดื่มขับซึ่งรถจักรยานยนต์ ของวัยรุ่นชายในจังหวัดบุรีรัมย์ วัยรุ่นที่มีการดื่มแล้วขับนั้นเกิดจากทัศนคติต่อการดื่มแล้วขับโดยมองว่าการดื่มแอลกอฮอล์เป็นวิถีปกติ เป็นพฤติกรรมที่คนในชุมชนปฏิบัติกันโดยทั่ว ๆ ไป ในงานที่จัดขึ้นเช่น การขึ้นบ้านใหม่ การแต่งงานหรือ แม้กระทั่งงานศพเป็นต้น และเมื่อต้องเดินทางกลับบ้านทุกครั้งใช้จักรยานยนต์เป็นพาหนะ เพราะคิดว่าตนเองสามารถควบคุมการขับซึ่งรถจักรยานยนต์ได้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“...ออกจากบ้านทุกครั้งก็ขับมอไซค์ เวลากินเหล้า ก็ให้เพื่อนที่ไม่กินขับ ถ้ากินเหมือนกัน ก็ขับเอง มันก็มั่นใจตัวเองอยู่...” (วัยรุ่น - 01)

“ลูกก็กินเหล้าบ้างเวลามีเทศกาล ญาติพี่น้องเค้ามาจากต่างจังหวัด ก็คิดว่าเป็นธรรมดา เค้าก็ไม่ได้กินบ่อยอะไร.....” (ผู้ปกครอง - 02)

“....เขาก็จะระวังการดื่มอยู่นะ ถ้าต้องขับรถกลับบ้าน ก็จะไม่ดื่มลง แต่ก็อย่างว่า คนดื่มก็มักจะคึกคะนอง ไม่ค่อยกลัวอะไร....” (ผู้ปกครอง - 04)

“ผมกินแต่ละครั้งจะกินเยอะหมดเบียร์เป็นลัง กินกับเพื่อนๆหลังเลิกงาน อาทิตย์นึงก็ประมาณ 2-3 วัน ขับรถกลับบ้านทุกครั้งเพราะไม่ไกล อยู่ในหมู่บ้านเดียวกันคนคนเมาจากจะคึกคะนอง ไม่ค่อยกลัว ชอบขับรถ” (วัยรุ่น - 10)

“...ส่วนใหญ่ดื่ม สังสรรค์กับเพื่อนนอกบ้าน เวลาเลิกก็ต้องขับรถกลับเอง อีกอย่าง เวลาดื่มสังสรรค์ ก็มักจะเป็นเวลาเลิกเรียน เลิกงาน ไม่มีรถโดยสาร....”(วัยรุ่น - 11)

“...เริ่มดื่มสุราครั้งแรกตั้งอายุ 18 ก็ดื่มเรื่อยๆ ตามโอกาส เวลาอยู่กับเพื่อน หลังเลิกเรียน แต่ส่วนใหญ่ ดื่มแล้วต้องกลับบ้าน จะไม่ค้างที่อื่น ส่วนมากมักจะเป็นช่วงเย็นวันศุกร์....”(วัยรุ่น 04)

แต่หากเป็นพฤติกรรมที่ดื่มแล้วไม่ขับเกิดจากการที่วัยรุ่นมีประสบการณ์ตรงของตนเอง และญาติพี่น้อง จากการได้รับอุบัติเหตุจนได้รับบาดเจ็บ และการถูกลงโทษจากผลของการดื่มแล้วขับ ซึ่งทำให้เสียค่าปรับ และเกิดความยุ่งยาก คำกล่าวที่ว่า

“เคยเมาแล้วขี่มอไซค์ แล้วล้มเอง บาดเจ็บเป็นแผลถลอกไปทั้งตัวเลย เลยรู้รู้สึกกลัว หวาดๆ อยู่ ”
(วัยรุ่น - 05)

“เป็นปกติของเด็กแหละมันต้องใช้รถอยู่แล้ว คนดื่มมันมักจะขับเอง เพราะมันตัวเองมากกว่า บางคนถ้าเมามากๆ รู้ตัวก็จะจอดรถ ตีขึ้นก็ไปต่อ แต่ก็ยากหน่อยที่มันจะรู้ตัวเอง ถ้าเมาแล้วอะ.... ”
(ผู้ปกครอง - 01)

“....เคยถูกตำรวจจับและให้ไปแอลกอฮอล์ ตอนนั้นคนน้อง พอไปกินก็โดนจับเข้าห้องขัง โดนปรับเงิน เสียหายเงินค่าปรับ ตอนนั้นก็มากขึ้น ถ้ารู้ว่ามิด่านก็จะไม่ไปทางนั้น.....” (วัยรุ่น - 03)

“...ขับทุกครั้งไปดื่มนอกบ้าน แต่ถ้ามีเพื่อนที่ไม่ดื่มไปด้วยจะให้เพื่อนขับแทน ถ้าเพื่อนดื่มเหมือนกันก็ขับเอง มันใจตัวเองกว่าเยอะ....”(วัยรุ่น - 13)

2. ปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่มบุคคลระดับปฐมภูมิ (interpersonal factors) ได้แก่ บุคคลในครอบครัว คือพ่อแม่ พี่น้อง รวมทั้งเพื่อน จากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ พบว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับพ่อแม่ โดยการตั้งบ้านเรือนมักจะอยู่ในบริเวณเดียวกันกับญาติพี่น้อง มีการพูดคุยปฏิสัมพันธ์กันทุกวัน ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนซึ่งส่วนมากจะเป็นเครือญาติกับวัยรุ่น จะแนะนำ ตักเตือนไม่ให้ขับรถจักรยานยนต์ภายหลังการดื่ม แต่หากจำเป็นต้องขับซึ่ก็ให้ระมัดระวัง ซึ่งมีทำให้วัยรุ่นไม่กล้ามีพฤติกรรมดื่มแล้วขับ ดังคำกล่าวที่ว่า

“....ตอนนี้ก็ยังดื่มบ้างนะ แต่จะระวังมากขึ้น ไม่ขับเอง ยิ่งถ้ารู้ว่ามิด่านจะพยายามเลี่ยง....ก็มีความอึดอยากดื่มบ้าง แต่ก็ห่วงคนข้างหลัง เกิดเป็นอะไรขึ้นมา พ่อแม่จะลำบาก.....”(วัยรุ่น -15)

“....การดื่มเป็นเรื่องธรรมดา เป็นเรื่องปกติของชุมชน อย่างเวลาในงานในหมู่บ้านหรือช่วงเทศกาลต่างๆ ก็มีคนกลับบ้านกัน พี่น้อง เพื่อนฝูงมากันเยอะ เค้าก็มาชวน แต่ก็จะดื่มในหมู่บ้าน อยู่ในบ้านกัน ไม่ค่อยออกไปข้างนอกหรอก พ่อแม่ก็ห่วง มันอันตราย....” (ผู้ปกครอง - 09)

“เวลาคุยกันกับเพื่อนๆ ถ้าไม่มีดื่ม มันก็ไม่สนุกนะ อารมณ์ก็ไม่ค่อยได้ ถ้ามีดื่มกัน ก็จะเฮฮา รื่นเริงกันได้ ส่วนใหญ่ก็กินเบียร์กัน ไม่ค่อยถึงเหล้าหรอก ... ” (วัยรุ่น- 08)

“ทุกวันนี้จะไม่ค่อยกินแล้ว เสียหายเงิน แต่ก่อนก็อยากลองไป เพื่อนชวนด้วย เลยลอง แต่ก็ไม่ได้กิน ไม่กินก็อยู่ได้ ถ้าได้กินก็เมาแหละ ก็พอคุมตัวเองได้อยู่..” (วัยรุ่น - 06)

“.....ลูกตีแม่เหล้าบ้าง เวลาไม่มีเทศกาล มีพี่น้อง เพื่อนฝูงมาจากต่างจังหวัดเยอะ ก็เป็นธรรมดา เพราะไม่ได้ตีแม่บ่อย ๆ....” (ผู้ปกครอง -10)

“...เราก็บอก เตือนเรื่อย ๆ นะว่าอย่ากินเหล้าเยอะนะ เวลาลูกออกนอกบ้าน มันอันตรายซับซ้อนมอร์ไซค์ด้วย ให้รู้ว่าพ่อแม่เป็นห่วง เขาก็ฟังอยู่ เกรงใจแม่อยู่บ้าง.....”(ผู้ปกครอง - 07)

3. องค์ประกอบระดับสถาบัน (institutional factors) และ ระดับชุมชน(community factors) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมตีแม่ไม่ขับของวัยรุ่นชาย จังหวัดบุรีรัมย์ วัยรุ่น ผู้ปกครองรวมทั้งผู้นำชุมชนรับรู้ว่าการตีแม่แอลกอฮอล์ในชุมชนเป็นวิถีปกติในทั้งงานประเพณีต่าง ๆ หรือในช่วงเทศกาลที่มีการมารวมกันของญาติพี่น้อง หรือแม้กระทั่งในการพูดคุยกัน การจัดงานเกือบทุกงานต้องมีเครื่องตีแม่แอลกอฮอล์ การตีแม่แล้วขับซี้จึงเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงได้ยากเพราะการเดินทางส่วนใหญ่ใช้รถจักรยานยนต์เป็นพาหนะ แต่สามารถลด ละ เลิกจากความร่วมมือของคนในชุมชนสร้างบรรทัดฐานหรือข้อปฏิบัติในการจัดงานปลอดเหล้าร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำชุมชนควรทำให้เป็นแบบอย่าง เนื่องจากที่ผ่านมาได้มีการณรงค์ในการทำบุญปลอดเหล้า แต่ไม่ได้ผลเนื่องจากผู้นำชุมชนยังไม่ปฏิบัติให้เห็นเป็นตัวอย่าง ประชาชนจึงขาดความมั่นใจว่าจะมีความเป็นไปได้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“การห้ามตีแม่แอลกอฮอล์นี้ ยากนะ ถ้าไม่ให้ตีแม่ ก็ต้องห้ามผลิออกมา ฉะนั้นนะ ... แถมยังมีพวกมาจัดงานให้วัยรุ่นมาขับรถซึ่งแข่งกัน ยิ่งสนับสนุนไปอีกอีกอย่าง แถวบ้านนอกเราก็เหมือนกัน ถ้างานไหนเจ้าภาพไม่มีเหล้าให้แขก เขาบอกคนนี้ซี้เหนียว ” (ผู้ปกครอง - 03)

“ที่ผ่านมาก็มีความพยายามในการรณรงค์ให้จัดงานปลอดเหล้า เราก็ไปแจ้งลูกบ้านนะ อสม. ก็มาบอก แต่ไม่สำเร็จ เจ้าภาพกลัวไม่มีคนมาช่วยงาน” (ผู้นำชุมชน - 06)

“...อยากให้ผู้นำชุมชนเป็นตัวอย่างที่ดีในการจัดงานปลอดเหล้า มีการตั้งกฎของชุมชนในเรื่องเหล้า ส่งเสริมให้คนในชุมชนปฏิบัติ อีกอย่างควรมีบทลงโทษของชุมชนด้วย และถ้ามีใครทำดีก็เอามาประกาศ ยกย่อง ชื่นชมกัน มีรางวัลด้วยก็ดี ให้มีกำลังใจ....”(ผู้ปกครอง 02)

4. องค์ประกอบระดับชาติหรือนโยบายสาธารณะ (public policy) การต่อต้านชุมชนในช่วงเทศกาลต่าง ๆ อาจมีส่วนในการส่งเสริมพฤติกรรมตีแม่ไม่ขับได้ โดยเฉพาะด่านตรวจวัดแอลกอฮอล์ของผู้ที่ขับซี้รถจักรยานยนต์โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นประจำอย่างเคร่งครัด ให้มีการลงโทษอย่างจริงจังกับทุกคนอย่างเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ จะช่วยให้มีการตีแม่ไม่ขับได้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“.....เคยถูกตำรวจจับและให้เป่าแอลกอฮอล์ ตอนนั้นคนมอง พอเป่าเกินก็โดนจับเข้าห้องขัง โดนปรับเงิน เสียหายเงินค่าปรับ ตอนนั้นก็มากขึ้น ถ้ารู้ว่ามิด่านก็จะไม่ไปทางนั้น.....” (วัยรุ่น - 03)

“.....เป็นกิจกรรมที่ดี คอยอำนวยความสะดวกให้คนที่เดินทางผ่าน เวลาที่เกิดเหตุฉุกเฉิน มีอุบัติเหตุ อาสาที่ต้งด้านจะช่วยดูแลอำนวยความสะดวก แจกน้ำดื่ม กาแฟ สำหรับคนที่เดินทาง และให้บริการบอกเส้นทางสำหรับคนนอกพื้นที่....” (ผู้ปกครอง - 02)

“.....คนเขามาไม่กลัวด่านหรือก มันรู้ว่าไม่มีอุปกรณ์ในการตรวจวัดแอลกอฮอล์ไง ไม่อำนาจในการจับด้วย ทำได้ก็แค่ตักเตือน ให้ระวังเวลาเมาแล้วขับ มันเลยไม่กลัว.....” (ผู้ปกครอง -14)

“.....ตอนตั้งด่านเคยตักเตือนแล้วเขาก็ไม่ฟัง เราก็ทำตามหน้าที่ แต่มันไม่มีอำนาจจับปรับก็ไม่ได้ เขาก็แค่ฟัง ส่วนใหญ่ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้กับคนเดินทาง บอกเส้นทาง บางครั้งก็ช่วยบริการกาแฟที่พักรถบ้าง.....” (ผู้นำชุมชน - 08)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชาย จังหวัดบุรีรัมย์ ประเด็น “สื่อ” พบว่าสื่อที่มีการนำเสนอประเด็นการดื่มไม่ขับ พบว่าไม่มีผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น เนื่องจาก วัยรุ่นไม่สนใจโดยเฉพาะสื่อที่รณรงค์ทางทางทัศน ควรมีให้ข้อมูลข่าวสารผ่านอินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือจะทำให้วัยรุ่นได้รับสารมากกว่า แผ่นป้ายโฆษณาตามที่สาธารณะต่าง ๆ โดยเน้นให้เห็นถึงผลกระทบที่รุนแรงของการดื่มแล้วขับ โดยเฉพาะภาพอุบัติเหตุที่น่ากลัว หรือข้อความรู้เรื่องกฎหมาย อาจจะติดไว้ที่บ้าน เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจก่อนออกจากบ้าน อาจจะจะช่วย เตือนใจได้บ้าง ดังคำกล่าวที่ว่า

“.....เดี๋ยวนี้เด็ก ๆ ไม่ดูโทรทัศน์แล้ว เขาเล่นแต่มือถือ ดูในมือถือมากกว่า....” (ผู้ปกครอง - 07)

“.....การเห็นภาพอุบัติเหตุจากสื่อ ก็ดูน่ากลัวนะ ก็จะมีรู้สึกกลัว เห็นแล้ว ก็คิดได้บ้าง ระวังตัวเองมากขึ้นอยู่.....” (วัยรุ่น - 01)

“...เอาภาพอุบัติเหตุที่น่ากลัว หรือ ข้อความเตือนสติ หรือบอกผลเสียของการดื่มแล้วขับ เพื่อให้เป็นการเตือนสติก่อนออกจากบ้าน อาจทำให้คิดถึงได้.....” (วัยรุ่น - 04)

“.....เห็นโฆษณาชุด จน เครียด กินเหล้า ก็ดีนะ ใกล้เคียงกับชีวิตจริง สอนใจดี มองเห็นภาพเลย.....” (วัยรุ่น - 12)

มุมมองของการแก้ปัญหาดื่มแล้วขับของวัยรุ่นจาก วัยรุ่น ผู้ปกครองและผู้นำชุมชน พบประเด็นดังต่อไปนี้

1. ประเด็น “ร่วม” คือการแก้ไขปัญหาการดื่มแล้วขับเป็นหน้าที่ที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน ทั้งพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ตักเตือนหรือห้ามปรามบุตรหลานของตนไม่ให้ขับซึ่รถจักรยานยนต์เมื่อดื่มแอลกอฮอล์ หรือ ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีการสอดส่องดูแลคนในพื้นที่ความรับผิดชอบ ร้านค้า ในชุมชนหลักเลียง หรืองดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างจริงจังในช่วงเทศกาลหรือช่วงที่มีการห้ามขาย การ

แก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการตั้งด่านชุมชนให้ด่านมีอำนาจในการจับเป่าแอลกอฮอล์ได้ซึ่งเป็นมาตรการทางกฎหมายที่วัยรุ่นกลัวที่สุด โดยให้ตำรวจร่วมในการตั้งด่านชุมชนทุกครั้ง หรือหากมีอัตรากำลังไม่เพียงพอก็อนุญาตให้ชุมชนสามารถดำเนินการแทนได้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“...ก็เก็บบุญแจ/ช้อนบุญแจมอไซค์เลย ถ้าลูกเมา เพราะถ้าห้าม บางครั้งก็ห้ามไม่อยู่ ยิ่งห้ามก็เหมือนยิ่งยุเลย ก็ต้องร่วมด้วยช่วยกัน คนละไม้คนละมือ.....” (ผู้ปกครอง - 03)

“.....ต้องให้ร้านค้าในหมู่บ้านร่วมกัน ห้ามขายเหล้าหลัง 5 โมงเย็น....” (ผู้ปกครอง - 07)

“.....เราก็ต้องบอก ถ้าไปดื่มกับเพื่อน ให้เพื่อนช่วยจับ ถ้าไม่ไหวจริง ๆ ก็บอกอย่าขับ กลัวอุบัติเหตุ ถ้าไปดื่มไกล ๆ ต่างอำเภอ ต่างจังหวัด ถ้ารู้ว่ามีการตรวจ เขาจะระวังเป็นพิเศษเพราะกลัวถูกจับเป่าแล้วจะเสียค่าปรับเยอะ เสียเวลา....” (ผู้ปกครอง - 05)

“.....จัดให้มีการเยี่ยมบ้านร่วมกันกับ ผู้นำชุมชน อสม. อนามัย เพื่อกระตุ้นเตือนพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ช่วยสอดส่อง และกักต้อนลูกๆ....” (ผู้ปกครอง-09)

“.....ให้ตำรวจ มาร่วมในการตั้งด่านเทศกาล หากเป็นไปได้ให้ตั้งด่านเป็นประจำทั้งปีเลย จับเป่าอย่างจริงจัง น่าจะทำให้พวกดื่มทั้งหลายกลัวขึ้นมาบ้างนะ เพราะถ้าเป่าเจอนี้ เสียเงิน เดี่ยว ติดคุกได้เลย นะ เมาแล้วขับ ถ้ามีการตั้งด่านบ่อย ๆ เขาน่าจะกลัวบ้าง.....” (ผู้นำชุมชน - 04)

2. การสร้างการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย การแก้ปัญหาดื่มแล้วขับต้องมาจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายช่วยกันสร้างชุมชนใหม่ที่ดื่มแล้วไม่ขับ โดยอาจจะมีการรณรงค์ผ่านเสียงตามสายในหมู่บ้านบ่อย การให้ความรู้ กับพ่อแม่ ผู้ปกครองของวัยรุ่น เพื่อให้ผู้ปกครองตักเตือนบุตรหลานให้เห็นถึงอันตรายของการดื่มแล้วขับ หรืออาจต้องร่วมกันในการออกแนวปฏิบัติในชุมชนในการจัดงานปลอดเหล้า การสร้างแรงจูงใจด้วยการประกวดบ้านตัวอย่าง ที่ดื่มไม่ขับ ให้รางวัลจูงใจหรือประกาศเกียรติคุณดังกล่าวที่ว่า

“.....การจะหยุดดื่มเป็นเรื่องที่ยากอยู่นะ ถ้าจะไม่ให้ดื่มคือต้องไม่ขาย หรือรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้คนที่ดื่มว่า ดื่ม – เมา ไม่ขับ อะไรแบบนี้ น่าจะพอฟังกันบ้างแหละ.....” (วัยรุ่น - 07)

“.....อยากให้มีการพูด รณรงค์บ่อย ๆ จะเป็นเสียงตามสายในหมู่บ้าน หรือให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุข มาร่วมด้วยเวลามีงานต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นเตือนให้ พ่อ แม่ รวมทั้งตัววัยรุ่นเองด้วย เรื่อย ๆ บ่อย ๆ ก็น่าจะช่วยให้ได้บ้าง.....” (ผู้ปกครอง - 06)

“สร้างชุมชนต้นแบบ ให้จัดประกวดแต่ละชุมชนในการรณรงค์ให้ลดการดื่ม การเมาไม่ขับ แล้วมอบรางวัลเล็ก ๆ น้อยเพื่อเป็นกำลังใจ หรือจัดประกวดครอบครัวตัวอย่าง เพื่อเป็นกำลังใจให้ พ่อ แม่ ที่สั่งสอนลูกได้” (ผู้นำชุมชน - 11)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 250 คน เพศชายทั้งหมด อายุระหว่าง 15-24 ปี เฉลี่ย 18.8 ปี ส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับพ่อแม่ (จำนวน 191 คน, ร้อยละ 74) ส่วนใหญ่มีอาชีพ รับจ้างทั่วไป (จำนวน 148 คน, ร้อยละ 59.2) จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (จำนวน 113 คน, ร้อยละ 45) วัตถุประสงค์การขับขี่รถจักรยานยนต์ของวัยรุ่น เพื่อไปทำธุระประจำวัน มากที่สุด (จำนวน 126 คน , ร้อยละ 50.4) โดยขับขี่รถจักรยานยนต์ทุกครั้งที่ออกจากบ้าน (คือ 141 คน , ร้อยละ 56.4) ช่วงเวลาที่ขับขี่รถจักรยานยนต์มากที่สุดคือช่วงเวลาเช้า และเวลาเย็น (คือจำนวน 147 คน, ร้อยละ 58.8) มีพฤติกรรมการขับขี่รถจักรยานยนต์ขณะมีเมาน์ (จำนวน 158 คน, ร้อยละ 63.20) โดยส่วนใหญ่มีความถี่ของพฤติกรรมเป็นแบบนาน ๆ ครั้ง (จำนวน 93 คน, ร้อยละ 37.2) ส่วนใหญ่มีระดับการดื่มแบบเสี่ยงต่ำ จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 50.8

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับ ของวัยรุ่นชายตำบลหลักเขต จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ ความรู้ ทักษะคิดต่อการดื่มไม่ขับ การรับรู้อิทธิพลของเพื่อน อิทธิพลของกฎหมาย กฎจราจร และอิทธิพลของสื่อต่าง ๆ ผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาพฤติกรรมดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชาย ตำบลหลักเขต จังหวัดบุรีรัมย์ ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการพฤติกรรมการขับขี่รถจักรยานยนต์ขณะมีเมาน์ (จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 63.20) และจำนวนวัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมการขับขี่รถจักรยานยนต์ขณะมีเมาน์น้อยกว่า (จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 36.80) โดยส่วนใหญ่มีความถี่ของพฤติกรรมเป็นแบบนาน ๆ ครั้ง (จำนวน 93 คน, ร้อยละ 37.2) และจากการประเมินระดับความรุนแรงของปัญหาการดื่มแอลกอฮอล์พบว่าส่วนใหญ่การดื่มมีระดับการดื่มแบบเสี่ยงต่ำ (จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 50.8) ส่วนใหญ่จะดื่มเป็นเปียร์ ช่วงเวลาที่ดื่มมักจะเป็นช่วงเย็น จึง มีการดื่มภายหลังเลิกเรียนหรือเลิกงาน แล้วต้องมีการเดินทางกลับบ้านโดยใช้รถมอเตอร์ไซด์เป็นพาหนะ ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างโดยเฉลี่ยเป็นช่วงวัยรุ่นตอนปลาย (19 - 20 ปี) เป็นวัยที่มีความคิดเป็นของตัวเอง และอาจทำพฤติกรรมต่าง ๆ ตามใจตนเอง ชอบความท้าทายและความเสี่ยง

(นิตยา คชภักดี, 2554) การดื่มเหล้ามักจะทำให้เกิดความคึกคะนอง มักจะคิดว่ายังขับรถกลับได้ (อุษา ปีกิ้นส์, 2563) รวมทั้งวัยรุ่นและคนหนุ่มมองว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องธรรมดา ความรู้สึกทางบวกต่อการดื่มแล้วขับ ประกอบกับได้รับการปลูกฝังจากครอบครัวให้กลับบ้านถึงแม้ว่าจะเมาก็ตาม เมื่อพิจารณาปัจจัยเอื้อของการกระทำพฤติกรรมพบวัยรุ่นไม่สามารถที่จะเดินทางกลับบ้านได้หากไม่ขับซีรจกรยานยนต์ จึงทำให้มีพฤติกรรมการดื่มแล้วขับซีรจกรยานยนต์มากกว่าได้ ผลการศึกษาสอดคล้องกับการสำรวจสถานการณ์ปัญหาและดัชนีความเสี่ยงต่อปัญหาแอลกอฮอล์ในประเทศไทย:การสำรวจปี 2560 พบว่า โดยความชุกของการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุ 15 - 19 ปี พบว่ามีความชุกของนักดื่มเท่ากับร้อยละ 13.6 ของจำนวนนักดื่มทั้งหมดและพบว่าร้อยละ 43.9 เป็นนักดื่มประจำ ร้อยละ 41.9 มีการดื่มหนักใน 12 เดือนที่ผ่านมา และร้อยละ 40.6 เคยขับรถขณะที่เพิ่งดื่มแอลกอฮอล์ (อชิบ ต้นอารีย์ และพลเทพ วิจิตรคุณากร,2562) และพบการดื่มแล้วขับซีรจกรยานยนต์สูงขึ้นช่วงเทศกาลปีใหม่และสงกรานต์ของทุกปี จากรายงานของศูนย์อำนวยการความปลอดภัยบนท้องถนน ปี 2563 จำนวนผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรที่เกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์มีจำนวนมากในช่วง 7 วันอันตราย ของเทศกาลปีใหม่และสงกรานต์ของทุกปี โดยพบว่าร้อยละ 35 - 40 ของจำนวนอุบัติเหตุเกี่ยวข้องกับการเมาสุราแนวโน้มสูงขึ้น หนึ่งในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลนั้นเป็นช่วงหลังจากเทศกาลสงกรานต์ซึ่งมีกิจกรรมการสังสรรค์กันของครอบครัว ญาติ และเพื่อน ๆ โดยมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อาจส่งผลให้พบว่ามีจำนวนการดื่มแล้วขับของวัยรุ่นเพิ่มสูงขึ้น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับ

1.ปัจจัยระดับบุคคล ที่อาจจะทำนายพฤติกรรมการดื่มไม่ขับ ได้แก่ ปัจจัย ด้านความรู้ และ ปัจจัยด้านทัศนคติ ความรู้เกี่ยวกับผลของแอลกอฮอล์ต่อการขับซีรจกรยานยนต์และความรู้ด้านกฎหมายและบทลงโทษที่เกี่ยวข้องกับการขับซีรขณะดื่ม/เมาสุรา พิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมด้านความรู้ของกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 3.08 คะแนน จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นมีความรู้ด้านกฎหมายในระดับดี ซึ่งจากการสนทนากลุ่มวัยรุ่นบอกว่ากลัวการถูกจับแล้วลงโทษจากการดื่มแล้วขับ เนื่องจากทำให้เสียทั้งเงินและเสียเวลา การที่วัยรุ่นรับรู้ถึงข้อเสีย/อันตรายของการดื่มแล้วขับ จะทำให้การปฏิบัติพฤติกรรมนั้นลดลงหรือไม่ปฏิบัติ (Pender, 1987) จากข้อมูลดังกล่าว ส่งผลต่อทัศนคติของวัยรุ่นต่อพฤติกรรมการดื่มแล้วขับและการปฏิบัติพฤติกรรม ทัศนคติเป็นเรื่องของจิตใจ ทำที่ ความรู้สึกนึกคิด และความโน้มเอียงของบุคคลที่มีต่อเรื่องราวหรือเหตุการณ์ ซึ่งเป็นไปได้ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ทัศนคติมีผลให้มีการแสดงพฤติกรรมออกมา (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2533) และมีประสบการณ์โดยตรงจากการถูกจับเฝ้าแอลกอฮอล์ ทำให้รู้สึกเสียเวลา เสียค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เป็นไปตามหลักนิเวศวิทยาสังคมและพฤติกรรมการกระทำตามแผน ที่ระบุ

ว่าพฤติกรรมถูกกำหนดมาจากความตั้งใจที่จะปฏิบัติกิจกรรมซึ่งเป็นผลมาจากทัศนคติต่อเรื่องนั้น ๆ (Stokol,2006 : Ajzen ,1996) สอดคล้องกับการศึกษาของจันท์ฉายโยธาใหญ่และคณะ (2559) ที่พบว่าทัศนคติเป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่ทำนายพฤติกรรมการดื่มไม่ขับซึ่งรถจักรยานยนต์ของวัยรุ่นในสังกัดสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ได้อย่างมีนัยสำคัญ และการศึกษาที่ผ่านมาที่พบว่าทัศนคติต่อการดื่มสุรา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดื่มสุรา (พีรภัทร์ ชูชื่น และคณะ, 2556)

2. ปัจจัยระหว่างบุคคลที่ทำนายพฤติกรรมการดื่มไม่ขับ ได้ คือ อิทธิพลของเพื่อน เพื่อนมีผลต่อพฤติกรรมการดื่มและขับซึ่งของวัยรุ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม (Fowler et al.,2007; Zhang et al., 2012) ซึ่งตามพัฒนาการของวัยรุ่นจะให้ความสำคัญกับเพื่อน เพื่อนเป็นกลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญ การรับรู้พฤติกรรมหรือกระทำของกลุ่มอ้างอิงเป็นอย่างไร วัยรุ่นจะมีพฤติกรรมไปในทางนั้น (Ajzen,2006) สอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเมาแล้วขับและการเปิดรับสื่อของผู้ขับซึ่งรถจักรยานยนต์ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจาก เพื่อนชักชวนให้ดื่ม การเข้ากลุ่มเพื่อนและต้องการการยอมรับ การดื่มตามเทศกาล เพื่อความสนุกสนาน วัยรุ่นมักจะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเมาแล้วขับตามเพื่อนสนิท ซึ่งเป็นกลุ่มอ้างอิงที่สำคัญ (อุษา บิ๊กกินส์ , 2563) โดยมากการดื่มเกิดจากการชักชวนของเพื่อนร่วมสถาบันตามหอพักหรือเพื่อนบ้าน โดยส่วนมากจะดื่มเพื่อเข้าสังคมและให้กลุ่มเพื่อนยอมรับ (นพดล วิทย์วรพงศ์, 2558 : สุริยัน อันทองทิม, 2557) เช่นเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวว่า “...การดื่มเป็นเรื่องธรรมดา เป็นเรื่องปกติของชุมชน อย่างเวลาในงานในหมู่บ้านหรือช่วงเทศกาลต่าง ๆ ก็มีคนกลับบ้านกัน พี่น้อง เพื่อนฝูงมากันเยอะ เค้กก็มาชวน แต่ก็จะดื่มในหมู่บ้าน อยู่ในบ้านกัน ไม่ค่อยออกไปข้างนอกหรอก พ่อแม่ก็ห่วง มันอันตราย....”(วัยรุ่น - 08) การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อนสนิท และการพบปะกันในกลุ่มเพื่อน และความที่จะกล้าปฏิเสธเพื่อน เมื่อถูกชักชวนให้ดื่มมีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (พัชรพรรณ คูหา, 2558)

3. ปัจจัยระดับสาธารณะที่ทำนายพฤติกรรมดื่มไม่ขับซึ่งรถจักรยานยนต์ของวัยรุ่นคือ อิทธิพลของกฎหมาย/กฎจราจร และ อิทธิพลของสื่อต่าง ๆ ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีกฎหมายชัดเจนเกี่ยวกับข้อกำหนดเรื่องปริมาณของแอลกอฮอล์ของผู้ขับซึ่งรถ และมีการบังคับใช้อย่างชัดเจนโดยในช่วงเทศกาลหยุดประจำปี จะมีการตั้งด่านเพื่อตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับซึ่งรถ จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างรับรู้ผลของกฎหมาย กฎจราจร การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดและต่อเนื่องที่อาจมีต่อตนเอง จะทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมดื่มแล้วขับน้อยลง จะเห็นได้จากข้อคิดเห็นในการ focus group กลุ่มวัยรุ่นส่วนใหญ่ จะบอกว่า“สิ่งที่กลัวที่สุดในขณะที่ดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับซึ่งรถจักรยานยนต์คือการเจอด่านตำรวจ เพราะต้อง

โดนตำรวจให้ไปแอลกอฮอล์ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเกินแล้วทำให้ต้องเสียค่าปรับ ที่แพง หรือถ้าจ่ายค่าปรับไม่ทัน ก็ต้องเข้าคุก” “มักจะดื่มในช่วงเทศกาลกับญาติพี่น้อง และจะไม่ขับซีรจกักรยานยนต์ออกนอกหมู่บ้านโดยไม่จำเป็นเพราะกลัวด่านตำรวจ” สอดคล้องกับผลการศึกษาคำถามความมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการบริหารจัดการการแก้ปัญหาเมาแล้วขับจังหวัดภูเก็ต พบว่า “โครงการเมาแล้วขับถูกจับแน่ “ เป็นตัวอย่างของความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด ทำให้ลดจำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุที่มีสาเหตุจากดื่มแล้วขับลดลง (สุรางค์ศรี ศีตมโนชญ์, 2560) รวมทั้งประสบการณ์ที่เกิดจากการเมาแล้วขับของวัยรุ่นเองและญาติที่ได้รับโทษทางกฎหมาย ทำให้วัยรุ่นรับรู้ถึงปัญหา ความยุ่งยากที่ตามมาได้ ซึ่งส่งผลให้ไม่ปฏิบัติพฤติกรรมเสี่ยงนั้น (Ajzen, 2009) การศึกษาจากออสเตรเลียในพื้นที่ 4 รัฐพบว่า RBT สามารถลดอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนได้ร้อยละ 20 และลดอัตราการเสียชีวิตในกลุ่มอายุ 17-20 ปีร้อยละ 30 และอายุ 21-29 ปี ร้อยละ 21 (Jiang H, Livingston M, Manton E., 2015)

ปัจจัยด้านอิทธิพลของสื่อต่าง ๆ มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น ทั้งนี้เนื่องจากสื่อเป็นแรงเสริมทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ บรรทัดฐานทางสังคม ทุกคนจะมีบทบาททั้งเป็นผู้ส่งสาร (source) และเป็นผู้รับสาร (receiver) เมื่อบุคคลรับสารแล้ว จะเกิดกระบวนการเรียนรู้และปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองเชื่อ ข่าวสารของสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังป็นแต่ความคิดของผู้รับสาร ปัจจุบันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่สามารถเข้าถึงได้โดยปลายนิ้วสัมผัส ได้ทุกที่ทุกเวลา และสามารถเข้าชมได้บ่อยเท่าที่ต้องการ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งยังมีประสบการณ์ชีวิตน้อย จึงถูกบ่มเพาะโดยไม่รู้ตัว ส่วนใหญ่จะคล้อยตามและเชื่อตามที่สื่อนำเสนอ(ทัศนมินทร์ รัชตารนรัชต์ และ ณีรณุช วงศ์เจริญ , 2563) ในปัจจุบันจะพบว่ามีกรณีรณรงค์เรื่องดื่มไม่ขับมากมายหลายรูปแบบ มีความพยายามในการรณรงค์ให้ทราบถึงอันตรายของการดื่มแล้วขับชียานพาหนะ โดยเน้นไปที่ประสบการณ์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไป เน้นด้านอารมณ์และความรู้สึกเสียใจ เศร้าใจและการสูญเสียของเหยื่อและครอบครัวเป็นอุทาหรณ์ ทำให้วัยรุ่นเกิดความรู้สึกคล้อยตาม จากข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกวัยรุ่น บอกว่า “การแชร์ภาพอุบัติเหตุจากการดื่มแล้วขับที่น่ากลัว จะทำให้ไม่กล้าคิดว่าได้ผล” วัยรุ่นจะรับสื่อจากอินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือ มากกว่าการดูจากโทรทัศน์ สอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเมาแล้วขับและการเปิดรับสื่อของผู้ขับซีรจกักรยานยนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าพฤติกรรมเปิดรับสื่อของผู้ขับซีรจกักรยานยนต์ขณะมีเมา สื่อที่กลุ่มวัยรุ่นเปิดรับมากที่สุดคือสื่อโทรทัศน์และอินเทอร์เน็ต วัยรุ่นรับรู้สื่อสติกเกอร์ป้ายประชาสัมพันธ์ โปสเตอร์และสื่อทางโทรทัศน์ สื่อที่มีลักษณะขบขันและน่ากลัว (อุษา บิ๊กกินส์, 2563) นอกจากนี้ สื่อรณรงค์ที่ดีนั้นควรเป็นสื่อวิดีโอ

ทัศน์ ภาพเคลื่อนไหว เน้นให้เห็นอุบัติเหตุที่น่ากลัว ติดขวดเหล้าติดตามโต๊ะที่จะดื่ม ติดตามร้านเหล้า และควรเน้นภาพที่น่ากลัวแล้วติดข้างขวดเหมือนบุหรี

2.4 ปัจจัยที่ไม่สามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มแล้วขับของวัยรุ่นได้ คือ อิทธิพลของพ่อแม่ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นวัยรุ่นตอนปลาย อายุเฉลี่ย 18.8 ปี บางกลุ่มทำงานหารายได้ด้วยตนเอง การพึ่งพาครอบครัวมีน้อยลง ตามพัฒนาการของวัยรุ่นนั้นเป็นวัยที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง การเชื่อฟังพ่อแม่ น้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จันทรฉาย โยธาใหญ่และคณะ (จันทรฉาย โยธาใหญ่และคณะ, 2559) ที่พบว่า อิทธิพลของพ่อ แม่ ไม่สามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของนักเรียนสังกัดอาชีวศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ได้

บทสรุป

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดื่มไม่ขับและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชายตำบลหลักเขต จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 250 คน การเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งใช้แบบสอบถาม การสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิจัยพบว่าวัยรุ่นชายส่วนใหญ่อาศัยอยู่ที่บ้านกับ พ่อ แม่ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ซึ่งเดินทางไปกลับทุกวันโดยใช้รถจักรยานยนต์เป็นพาหนะ มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากในช่วงเทศกาลช่วงเย็นหลังจากเลิกเรียนหรือทำงาน มีพฤติกรรมการดื่มแล้วขับคิดเป็นร้อยละ 63.20 เป็นแบบนาน ๆ ครั้ง และโดยมีระดับของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับเสี่ยงต่ำ ซึ่งปัจจัยที่อาจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่นได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ ทัศนคติ ด้านอิทธิพลของเพื่อน อิทธิพลของกฎหมายกฏจราจร และอิทธิพลของสื่อต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดในการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากมีการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 จึงมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นการเก็บโดยผ่าน google form แทน และกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งไปทำงานต่างจังหวัดระหว่างปิดเทอม และเดินทางกลับภูมิลำเนาไม่ได้ ข้อมูลจึงอาจไม่มีความหลากหลายได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการศึกษาปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่นโดยใช้แนวคิดเชิงนิเวศวิทยาเชิงสังคมกรอบการวิจัยโดยใช้รูปแบบการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและ

เชิงคุณภาพน่าจะมีความเหมาะสมและผลของการวิจัยสามารถนำไปสู่การวางแผนแก้ไขปัญหาพฤติกรรมการดื่มแล้วขับซีรธจักรยานยนต์ของวัยรุ่นได้ทั้งในระดับบุคคลและระดับนโยบาย ดังนี้

1. ควรมีการจัดกิจกรรมสร้างเสริมพฤติกรรมการดื่มไม่ขับ ในหลายรูปแบบโดยต้องมีการแทรกแซงในปัจจุบันทุกระดับเช่น ควรมีการส่งเสริมและปรับเปลี่ยนทัศนคติทางบวกโดยการมีส่วนร่วมของครอบครัว และกลุ่มเพื่อน การจัดกิจกรรมประกวดครอบครัวตัวอย่าง ส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนสมาชิกของชุมชน เป็นต้น

2. กฎหมาย/กฎจรรยาและข้อบังคับต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่น ควรเสนอให้หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการตั้งด่านชุมชนจัดให้ตั้งด่านร่วมกับตำรวจเป็นประจำ สม่ำเสมอและไม่ระบุ พิกัด เพื่อเป็นการป้องปรามไม่ให้วัยรุ่นดื่มแล้วขับซีรธจักรยานยนต์ได้สะดวก และให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า และร่วมกันทำนายพฤติกรรมได้ ร้อยละ 93.60 ซึ่งอยู่ในระดับสูง ปัจจัยที่ทำนายพฤติกรรมการดื่มไม่ขับได้มี 3 ปัจจัย การวิจัยครั้งต่อไปควรเป็นการวิจัยเชิงทดลองเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่นต่อไป

บรรณานุกรม

- กัลป์ลิกา ฉิมวิรุฬห์ศิริทรัพย์.(2557). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มสุราของผู้ถูกคุมความประพฤติคดีเมาแล้วขับ*. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.(25),(2), 91-100.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- ทัศนมินทร์ รัชตาทนรัชต์,ณิรนุช วงศ์เจริญ (2564). อิทธิพลของสื่อที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่.วารสารวิชาการสาธารณสุข.(30),(2), 119-210.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2553). *ชุดวิชา 21701 การวิจัยหลักสูตรและการเรียนการสอน หน่วยที่ 7 การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และหน่วยที่ 10 สถิติวิเคราะห์เชิงปริมาณ: สถิติบรรยายและสถิติพารเมตริก*. หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จันทร์ฉาย โยธาใหญ่,สุจิตรา เทียนสวัสดิ์,วารณี พองแก้ว,อัจฉรา สุคนธสรพรและสุภารัตน์ วังศรีคุณ. (2559). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของนักเรียนสังกัดสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่*. พยาบาลสาร. (43) ,(ฉบับพิเศษ),11-22.
- ณัฐวิภา ตั้งใจ, สุรศักดิ์ ไชยสงค์, ชนนรงค์ รัตนโชติพานิช.(2561).*ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการบาดเจ็บในผู้ป่วยแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉิน: A Case-Cross over Study*. การประชุมวิชาการ “มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิจัย ครั้งที่ 14” 50 ปี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ‘ผู้มีปัญญา พึ่งเป็นอยู่เพื่อมหาชน’ Downloads/132641-ไฟล์บทความ-349786-2-10-20180705.pdf
- บัณฑิต ตั้งกมลศรี.(2559). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการขับขี่ปลอดภัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตภาคเหนือ*. วิเคราะห์กลุ่มพหุ.วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาวิจัย วัตผลและสถิติการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปริทรรศ ศิลปกิจ,และพันธุณา กิตติรัตน์ไพบูลย์. (2552). *แบบประเมินปัญหาการดื่มสุรา แนวปฏิบัติสำหรับ สถานพยาบาลปฐมภูมิฉบับปรับปรุงครั้งที่สอง*.กรุงเทพฯ: ทานตะวันเปเปอร์.
- ประจิก โพธิ์อาสน์.(2541). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*.วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ปวีณา วงษ์อุ่ม.(2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ของนิสิตภาคปกติ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี*.วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐ ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารทั่วไป.วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัย บูรพา.
- พัชรพรรณ คุณา.(2558). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงใน มหาวิทยาลัยจังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรปริญญาสาธาณสุขศาสตรมหา บัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรรณณี ปานเทวีญ.(2560). *โมเดลเชิงนิเวศวิทยากับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ*.วารสาร พยาบาลกองทัพบก.(18) (2). 7-15.
- ภานุพงศ์ สีหามาตย์. (2559). *ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้กระทำผิดกรณีมีเงินมาเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ในขณะขับขี่ยานพาหนะในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร*.วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหา บัณฑิต (นโยบายสังคม).คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภูษณิศา บริหาร. (2549). *พฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่นหญิง : กรณีศึกษา.การ ค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะ แนว*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.
- มานิช หล่อตระกูล.(2544). *จิตเวชศาสตร์ รามาธิบดี* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สวิชาญการพิมพ์.
- มูลนิธิเมาไม่ขับ. (2563). *สถิติผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจร ปี 2563*. วันที่ค้นข้อมูล 20 มกราคม 2564, เข้าถึงได้จาก <http://www.ddd.or.th> ราชบัณฑิตยสถาน.(2546). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ:นานมีบุคส์พับลิเคชั่นส์.
- ศรินญา เพ็งสุขและวีณา ศิริสุข (2558). *พฤติกรรม การดื่มและแนวโน้มการละเมิดกฎหมาย/วินัยอัน เกี่ยวข้องกับการดื่มสุราของข้าราชการตำรวจในกรุงเทพมหานคร*.วารสารกฎหมายสุขภาพ และสาธารณสุข.(1)(2).91-104.
- ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.). (ม.ป.ป.). *สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบใน ประเทศไทยปี 2556*. เข้าถึงได้จาก <http://cas.or.th/index.php/matter/viewCategory>
- เทพินทร์ พัชรานุกฤษ์. (2541). *พฤติกรรม การบริโภคสุรา : ทบทวนองค์ความรู้สถานการณ์และปัจจัย ที่เกี่ยวข้องภายใต้โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทยสู่สุขภาพที่ยั่งยืน*.นนทบุรี:องค์การสงเคราะห์ ทหารผ่านศึก.สถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล. (2556). *สุขภาพคนไทย 2556*. สถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล:กรุงเทพฯ.

- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.(2548).ไฟล์ข้อมูลวิชาการ: เอกสารชุดที่ 1: ข้อมูลเพื่อลดความสูญเสีย. Retrieved September 11, 2005,from <http://www.stopdrink.com/data/AW3-10.pdf>
- สุรางค์ศรี ศีตมโนชญ์.(2560).การพัฒนาความมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการ แก่ไขปัญหาเมาแล้วขับจังหวัดภูเก็ต. ศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน มูลนิธินโยบายถนนปลอดภัย(มนป.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
- สุรียัน อ้นทองทิม (2557). พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่นชาย อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย.วารสารการจัดการ คณะการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.(7),(1),88-92.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555). การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากรพ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2560.กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด;.
- อธิป ตันอารีย์และ พลเทพ วิจิตคุณการ.(2562). สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และดัชนีความเสี่ยงต่อปัญหาแอลกอฮอล์ของจังหวัดในประเทศไทย : ข้อมูลการสำรวจ พ.ศ. 2560. วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข.(13). (4)..353-367.
- อัญชลี เหมชะญาติและศรีวรรณ ยอดนิล.(2555). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเขา คิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี. วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม. (8), (1), 115 – 128.
- อุมามพร ห่านรุ่งชโรทร.(2560). การประยุกต์ใช้แบบจำลองนิเวศวิทยาในการสร้างเสริมสุขภาพ.วารสารการพยาบาลและสุขภาพ.(11).(2).78-85.
- อุษา บิ๊กกินส์.(2556).ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเมาแล้วขับและการเปิดรับสื่อของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร.สุทธิปริทัศน์.(27),(82), 41-59.
- ศูนย์ข้อมูลสนับสนุนการจัดบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข <https://hdcservice.moph.go.th/>
- Abdulgafoor M Bachani et al,(2013) Drinking & driving in Viet Nam: prevalence, knowledge, attitudes, and practices in two provinces. Injury. 2013 Dec;44 Suppl 4:S38-44. doi: 10.1016/S0020-1383(13)70211-0.
- Ajzen, I. (2006). The theory of planned behavior. Retrieved from <http://www.unix.oit.umass.edu/~ajzen/tpb.html>[2007,September].
- Bronfenbrenner, U. (1977). Toward an experimental ecology of human development.

- American Psychologist, 32, 513-531.
- Cavazos-Rehg PA, Houston AJ, Krauss MJ, Sowles SJ, Spitznagel EL, Chaloupka FJ, Gruzca R, Johnston LD, O'Malley PM, Bierut LJ. Selected State Policies and Associations With Alcohol Use Behaviors and Risky Driving Behaviors Among Youth: Findings from Monitoring the Future Study. *Alcohol Clin Exp Res*. 2016 May;40(5):1030-6. doi: 10.1111/acer.13041. Epub 2016 Mar 28. PMID: 27018985; PMCID: PMC4844755.
- Cavazos-Rehg PA, Krauss MJ, Spitznagel EL, Chaloupka FJ, Schootman M, Gruzca RA, Bierut LJ. Associations between selected state laws and teenagers' drinking and driving behaviors. *Alcohol Clin Exp Res*. 2012 Sep;36(9):1647-52. doi: 10.1111/j.1530-0277.2012.01764.x. Epub 2012 Jun 15. PMID: 22702907; PMCID: PMC3436973.
- Damsere-Derry J, Palk G, King M. (2017). Motorists' knowledge, attitudes and practices toward alcohol-impaired driving/riding in Ghana. *Traffic Inj Prev*. Jan 2;18(1):28-34. doi: 10.1080/15389588.2016.1193172. Epub 2016 Jun 3. PMID: 27258429.
- Goss CW, Van Bramer LD, Gliner JA, Porter TR, Roberts IG, Diguseppi C. Increased police patrols for preventing alcohol-impaired driving. *Cochrane Database Syst Rev* Oct 8;(4):CD005242. doi: 10.1002/14651858.CD005242.pub2. PMID: 18843684.
- Jiang H, Livingston M, Manton E. (2015) The effects of random breath testing and lowering the minimum legal drinking age on traffic fatalities in Australian states. *Injury Prevention*. 21(2):77-83. doi:10.1136/injuryprev-2014-041303
- Pauline Gulliver 1, Dorothy Begg. (2017). Influences during adolescence on perceptions and behavior related to alcohol use and unsafe driving as young adults. *Accident Anal Prevention*. 2004 Sep;36(5):773-81. doi: 10.1016/j.aap.2003.07.002
- Patrick ME, Schulenberg JE. (2013). Prevalence and predictors of adolescent alcohol use and binge drinking in the United States *Alcohol Res*. 2013;35(2):193-200. PMID: 24881328 Free PMC article
- Stokols, D. (1996). Translating social ecological theory into guidelines for community health promotion *American Journal of Health Promotion*, 10(4), 282-98.

Yap MBH, Cheong TWK, Zaravinos-Tsakos F, Lubman DI, Jorm AF. (2017). Modifiable parenting factors associated with adolescent alcohol misuse: a systematic review and meta-analysis of longitudinal studies. *Addiction*. Jul;112(7):1142-1162. doi: 10.1111/add.13785. Epub 2017 Mar 20. PMID: 28178373.

World Health Organization (2018). *Global status on road safety 2018*. Geneva, World Health Organization.

Zhang, L., Wieczorek, W. F., & Welte, J. W. (2012). The Influence of Parental and Peer Drinking Behaviors on Underage Drinking and Driving by Young Men. *Journal of Drug Education*, 42(3), 347–359.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสืออนุญาตจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์



BRU-HR-2

ใบอนุญาตจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ข้อเสนอการวิจัย เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและยินยอมข้อเสนอ
การวิจัยของ...อาจารย์นธกร วิโสรัมย์.....

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่างได้รับการพิจารณาจาก
คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์แล้ว คณะกรรมการฯ ได้มีความเห็นว่า
ข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจน กฎหมาย ข้อบังคับและ
ข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อข้อเสนอการวิจัย : เรื่อง ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มไม่ขับของวัยรุ่นชาย
ตำบลหลักเขต จังหวัดบุรีรัมย์ (Social and Cultural Factors Influencing Drunk Driving Behavior of
Male-Adolescents in Laket Sub-district, Buriram Province.)

รหัสข้อเสนอการวิจัย (ถ้ามี) :

สถาบันที่สังกัด : สาขาพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บุรีรัมย์

ผู้วิจัยหลัก : อาจารย์นธกร วิโสรัมย์

เอกสารที่พิจารณาทบทวน

1. แบบเสนอโครงการวิจัย

ฉบับที่...4 / มีนาคม / 2564.....

(อาจารย์ ดร.เชาวลิต สิมสวย)

เลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

หมายเลขใบอนุญาต : 013/2564

วันที่ให้การอนุญาต : 28 เมษายน 2564

วันหมดอายุใบอนุญาต : 27 ตุลาคม 2564

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามพฤติกรรมดื่มไม่ขับและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมดื่มไม่ขับ

แบบประเมินปัญหาการดื่มสุรา (AUDIT)

แนวทางการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึก

แบบประเมินพฤติกรรมดื่มไม่ขับและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

คำชี้แจง การประเมินพฤติกรรมกรรมการดื่มไม่ขับซึ่งรถมอเตอร์ไซค์ของตนเองในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา

ดังนั้นขอให้น้อง ๆ อ่านพิจารณาข้อความแล้วเลือกระดับของการปฏิบัติพฤติกรรมกรรมการดื่มไม่ขับซึ่งรถมอเตอร์ไซค์ของตนเองในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับน้อง ๆ มากที่สุด เพียงข้อเดียวซึ่งแต่ละช่องหมายถึง

ไม่เคย	หมายถึง น้อง ๆ ไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรมนั้นเวลาขับซึ่งรถมอเตอร์ไซค์
นาน ๆ ครั้ง	หมายถึง น้อง ๆ ปฏิบัติพฤติกรรมนั้นนาน ๆ ครั้งเวลาขับซึ่งรถมอเตอร์ไซค์
บางครั้ง	หมายถึง น้อง ๆ ปฏิบัติพฤติกรรมนั้นบางครั้งเวลาขับซึ่งรถมอเตอร์ไซค์
บ่อยครั้ง	หมายถึง น้อง ๆ ปฏิบัติพฤติกรรมนั้นบ่อยครั้งเวลาขับซึ่งรถมอเตอร์ไซค์
เป็นประจำ	หมายถึง น้อง ๆ ปฏิบัติพฤติกรรมนั้นเป็นประจำเวลาขับซึ่งรถมอเตอร์ไซค์

ข้อความ	ระดับของความถี่ของพฤติกรรมที่ตรงกับท่าน				
	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
	ไม่เคย	นาน ๆ ครั้ง	บางครั้ง	บ่อยครั้ง	เป็นประจำ
1. ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมาคุณ....					
2. คุณดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เช่น สุรา เบียร์ ไวน์ เป็นต้น					
3. คุณขับซึ่งรถมอเตอร์ไซค์ภายใน 1 ชั่วโมงหลังจากดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์					
4. คุณขับซึ่งรถมอเตอร์ไซค์ที่คนขับดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ภายใน 1 ชั่วโมงที่ผ่านมา					
5. คุณเห็นเพื่อนของคุณขับซึ่งรถมอเตอร์ไซค์ภายใน 1 ชั่วโมงหลังจากดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์					
6. คุณเจอตำรวจผู้ขับซึ่งที่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์					
7. คุณถูกตรวจหาระดับแอลกอฮอล์ในขณะที่ขับซึ่งรถมอเตอร์ไซค์					
8. คุณเห็นโฆษณาณรงค์ “ดื่ม/เมาไม่ขับ” ตามสื่อโทรทัศน์					
9. คุณเห็นโฆษณาณรงค์ “ดื่ม/เมาไม่ขับ” ตามสื่อวิทยุ					
10. คุณเห็นการณรงค์ “ดื่ม/เมาไม่ขับ” ทางอินเทอร์เน็ต					
11. คุณเห็นป้ายณรงค์ “ดื่ม/เมาไม่ขับ”					

แบบประเมินทัศนคติเกี่ยวกับการดื่มไม่ขับซีรอมอเตอร์ไซด์

คำชี้แจง การประเมินทัศนคติเกี่ยวกับการดื่มไม่ขับซีรอมอเตอร์ไซด์

ขอให้น้อง ๆ อ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเชื่อ ความคิดเห็น ความรู้สึก
ของน้อง ๆ มากที่สุดเพียงข้อเดียว ซึ่งแต่ละช่องหมายถึง

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง น้อง ๆ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความนั้น
ไม่เห็นด้วยพอควร	หมายถึง น้อง ๆ ไม่เห็นด้วยพอควรกับข้อความนั้น
ไม่เห็นด้วยเล็กน้อย	หมายถึง น้อง ๆ ไม่เห็นด้วยเล็กน้อยกับข้อความนั้น
เห็นด้วยเล็กน้อย	หมายถึง น้อง ๆ เห็นด้วยเล็กน้อยกับข้อความนั้น
เห็นด้วยพอควร	หมายถึง น้อง ๆ เห็นด้วยพอควรกับข้อความนั้น
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง น้อง ๆ เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความนั้น

ข้อความ Statement	ระดับความคิดเห็นของท่านต่อข้อความที่ตรงกับท่านมากที่สุด					
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วยพอควร	ไม่เห็นด้วยเล็กน้อย	เห็นด้วย	เห็นด้วยพอควร	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. การไม่ขับซีรอมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุราทำให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุ						
2. การขับซีรอมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุราเป็นสิ่งทำหายน						
3. การขับซีรอมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุราสนุกกว่าการขับซีรอมอเตอร์ไซด์ขณะไม่เมา						
4. คนที่ไม่ขับซีรอมอเตอร์ไซด์โดยอ้างว่าเมาเป็นคนซึ่ขลาดตาขาว						
5. การขับซีรอมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุราทำให้ตื่นตัวมากกว่าขณะไม่เมาสุรา						
6. การขับซีรอมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุราทำให้ขับขี่อย่างระมัดระวังมากกว่าขณะไม่เมาสุรา						
7. การดื่มสุราไม่มีผลทำให้ความสามารถในการขับซีรอมอเตอร์ไซด์ลดลง						

คำชี้แจง การประเมินความรู้เกี่ยวกับการดื่มไม่ขับซีรัมอเตอร์ไซด์

ขอให้น้อง ๆ อ่านข้อคำถามแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับคำตอบที่ถูกต้องมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อคำถาม	ตัวเลือก		
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
1. ผู้ขับขี่ที่มีแอลกอฮอล์ในกระแสเลือด มีโอกาสเกิดอุบัติเหตุมากกว่าผู้ขับขี่ที่ไม่ดื่มสุรา	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
2. กฎหมายของไทยกำหนดให้ผู้ขับขี่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในกระแสเลือดได้ไม่เกิน 80 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
3. ภายใน 1 ชั่วโมงหลังจากดื่มสุรา 6 แก้ว (ผสมสุราแก้วละ 1 ฝาขวดสุรา) หรือ เบียร์ปกติ 2 กระป๋อง หรือ 2 ขวดเล็ก ปริมาณแอลกอฮอล์ในกระแสเลือดจะเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดให้ขับซีรัมอเตอร์ไซด์	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
4. บทลงโทษผู้เมาแล้วขับคือจำคุกไม่เกิน 3 เดือน ปรับ 2,000 -10,000 บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ

ตอนที่ 3

แบบสอบถาม อิทธิพลของผู้ปกครอง เพื่อน กฎหมาย-กฎจราจร และสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดื่มไม่ขับ

คำชี้แจง การประเมินอิทธิพลของผู้ปกครอง เพื่อน กฎหมาย-กฎจราจร และสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดื่มไม่ขับ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ การรับรู้ถึงอิทธิพลของบุคคลหรือสิ่งเหล่านี้ และการให้ความสำคัญในแง่ของการที่น้อง ๆ ควรจะปฏิบัติตามอิทธิพลของบุคคลหรือสิ่งเหล่านี้

ขอให้น้อง ๆ อ่านพิจารณาข้อความในแต่ละข้อแล้วเลือกระดับของการรับรู้ถึงอิทธิพลของบุคคลหรือสิ่งเหล่านี้ และการให้ความสำคัญที่จะปฏิบัติตามอิทธิพลของบุคคลหรือสิ่งเหล่านี้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึก ความคิดเห็นของน้อง ๆ **มากที่สุด** ในแต่ละส่วนเพียงข้อเดียว ซึ่งแต่ละช่องหมายถึง

ไม่มีเลย หมายถึง บุคคลหรือสิ่งเหล่านี้ไม่มีอิทธิพลต่อการดื่มไม่ขับของน้อง ๆ เลย	ไม่ควรปฏิบัติตาม หมายถึง น้อง ๆ เห็นว่าไม่ควรปฏิบัติตามสิ่งที่บุคคลหรืออิทธิพลของข้อนี้เลย
แทบจะไม่มี หมายถึง บุคคลหรือสิ่งเหล่านี้แทบจะไม่มีอิทธิพลต่อการดื่มไม่ขับของน้อง ๆ	ควรปฏิบัติตามน้อยที่สุด หมายถึง น้อง ๆ เห็นว่าควรปฏิบัติตามสิ่งที่บุคคลหรืออิทธิพลของข้อนี้น้อยที่สุด
มีน้อย หมายถึง บุคคลหรือสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการดื่มไม่ขับของน้อง ๆ ในระดับน้อย	ควรปฏิบัติตามน้อย หมายถึง น้อง ๆ เห็นว่าควรปฏิบัติตามสิ่งที่บุคคลหรืออิทธิพลของข้อนี้น้อย
ปานกลาง หมายถึง บุคคลหรือสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการดื่มไม่ขับของน้อง ๆ ในระดับปานกลาง	ควรปฏิบัติตามพอควร หมายถึง น้อง ๆ เห็นว่าควรปฏิบัติตามสิ่งที่บุคคลหรืออิทธิพลของข้อนี้พอควร
ค่อนข้างมาก หมายถึง บุคคลหรือสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการดื่มไม่ขับของน้อง ๆ ในระดับระดับค่อนข้างมาก	ควรปฏิบัติตามมาก หมายถึง น้อง ๆ เห็นว่าควรปฏิบัติตามสิ่งที่บุคคลหรืออิทธิพลของข้อนี้มาก
มากที่สุด หมายถึง บุคคลหรือสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการดื่มไม่ขับของน้อง ๆ ในระดับระดับค่อนข้างมากที่สุด	ควรปฏิบัติตามมากที่สุด หมายถึง น้อง ๆ เห็นว่าควรปฏิบัติตามสิ่งที่บุคคลหรืออิทธิพลของข้อนี้มากที่สุด

ข้อความ	ระดับความถี่					
	ระดับของการปฏิบัติตาม					
1.1 พ่อแม่ ผู้ปกครองเตือนฉันไม่ให้ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ถ้าฉันจะต้องขับซีรอมอเตอร์ไซด์	ไม่มีเลย	แทบจะไม่มี	มีน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
1.2 ฉันควรปฏิบัติตามสิ่งที่พ่อแม่ผู้ปกครองเตือนข้างต้น	ไม่ควรปฏิบัติตาม	ควรปฏิบัติตามน้อยที่สุด	ควรปฏิบัติตามน้อย	ควรปฏิบัติตามพอควร	ควรปฏิบัติตามมาก	ควรปฏิบัติตามมากที่สุด
2.1 พ่อแม่ ผู้ปกครองเตือนฉันไม่ให้ขับซีรอมอเตอร์ไซด์เวลาเมาสุราหรือสารเสพติด	ไม่มีเลย	แทบจะไม่มี	มีน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
2.2 ฉันควรปฏิบัติตามสิ่งที่พ่อแม่ผู้ปกครองเตือนข้างต้น	ไม่ควรปฏิบัติตาม	ควรปฏิบัติตามน้อยที่สุด	ควรปฏิบัติตามน้อย	ควรปฏิบัติตามพอควร	ควรปฏิบัติตามมาก	ควรปฏิบัติตามมากที่สุด
3.1 เพื่อนๆของฉันไม่ขับซีรอมอเตอร์ไซด์ในขณะเมาสุราหรือสารเสพติด	ไม่มีเลย	แทบจะไม่มี	มีน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
3.2 ฉันควรปฏิบัติตามสิ่งที่เพื่อนๆของฉันปฏิบัติข้างต้น	ไม่ควรปฏิบัติตาม	ควรปฏิบัติตามน้อยที่สุด	ควรปฏิบัติตามน้อย	ควรปฏิบัติตามพอควร	ควรปฏิบัติตามมาก	ควรปฏิบัติตามมากที่สุด
4.1 เพื่อนๆของฉันห้ามฉันไม่ให้ขับซีรอมอเตอร์ไซด์เวลาฉันเมา	ไม่มีเลย	แทบจะไม่มี	มีน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
4.2 ฉันควรปฏิบัติตามสิ่งที่เพื่อนๆของฉันห้ามข้างต้น	ไม่ควรปฏิบัติตาม	ควรปฏิบัติตามน้อยที่สุด	ควรปฏิบัติตามน้อย	ควรปฏิบัติตามพอควร	ควรปฏิบัติตามมาก	ควรปฏิบัติตามมากที่สุด
5.1 เพื่อนๆของฉันเตือนไม่ให้ฉันดื่มสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ถ้าฉันจะต้องขับซีรอมอเตอร์ไซด์	ไม่มีเลย	แทบจะไม่มี	มีน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
5.2 ฉันควรปฏิบัติตามสิ่งที่เพื่อนๆของฉันเตือนข้างต้น	ไม่ควรปฏิบัติตาม	ควรปฏิบัติตามน้อยที่สุด	ควรปฏิบัติตามน้อย	ควรปฏิบัติตามพอควร	ควรปฏิบัติตามมาก	ควรปฏิบัติตามมากที่สุด
6.1 บทลงโทษของกฎจราจรเกี่ยวกับผู้ขับซีรอมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุรา หรือสารเสพติด	ไม่รุนแรงเลย	แทบจะไม่มีรุนแรง	รุนแรงน้อย	รุนแรงปานกลาง	รุนแรงค่อนข้างมาก	รุนแรงมากที่สุด
6.2 เนื่องจากบทลงโทษข้างต้นฉันไม่ควรขับซีรอมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุรา หรือสารเสพติด	ไม่ควรปฏิบัติตาม	ควรปฏิบัติตามน้อยที่สุด	ควรปฏิบัติตามตาม	ควรปฏิบัติตามพอควร	ควรปฏิบัติตามมาก	ควรปฏิบัติตามมากที่สุด

ข้อความ	ระดับความถี่					
	ระดับของการปฏิบัติตาม					
			น้อย			ที่สุด
7.1 การตรวจจับของตำรวจเกี่ยวกับการขับซีรลมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุราหรือสารเสพติด	ไม่รุนแรงเลย	แทบจะไม่รุนแรง	รุนแรงน้อย	รุนแรงปานกลาง	รุนแรงค่อนข้างมาก	รุนแรงมากที่สุด
7.2 เนื่องจากการตรวจจับของตำรวจข้างต้นฉันไม่ควรขับซีรลมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุรา หรือสารเสพติด	ไม่ควรปฏิบัติตาม	ควรปฏิบัติตามน้อยที่สุด	ควรปฏิบัติตามน้อย	ควรปฏิบัติตามพอควร	ควรปฏิบัติตามมาก	ควรปฏิบัติตามมากที่สุด
8.1 สื่อต่าง ๆ มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เรื่องการไม่ขับซีรลมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุรา หรือสารเสพติด	ไม่มีเลย	แทบจะไม่มี	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
8.2 เนื่องจากการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ตามสื่อต่าง ๆ ฉันไม่ควรขับซีรลมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุรา หรือสารเสพติด	ไม่ควรปฏิบัติตาม	ควรปฏิบัติตามน้อยที่สุด	ควรปฏิบัติตามน้อย	ควรปฏิบัติตามพอควร	ควรปฏิบัติตามมาก	ควรปฏิบัติตามที่สุด
9.1 สื่อต่าง ๆ มีการนำเสนอผลเสียของการขับซีรลมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุรา หรือสารเสพติด	ไม่มีเลย	แทบจะไม่มี	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
9.2 เนื่องจากการนำเสนอผลกระทบของการขับซีรลมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุรา หรือสารเสพติดตามสื่อต่าง ๆ ฉันไม่ควรขับซีรลมอเตอร์ไซด์ขณะเมาสุรา หรือสารเสพติด	ไม่ควรปฏิบัติตาม	ควรปฏิบัติตามน้อยที่สุด	ควรปฏิบัติตามน้อย	ควรปฏิบัติตามพอควร	ควรปฏิบัติตามมาก	ควรปฏิบัติตามที่สุด

แนวคำถามปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเมาไม่ขับของวัยรุ่นชาย

วัตถุประสงค์การศึกษา	กรอบแนวคิด	แนวทางการสัมภาษณ์	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	
		<p>1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรบ้างกับเรื่องเมาแล้วขับ</p> <p>...แล้วท่านคิดว่าลักษณะของการเมาแล้วขับเป็นอย่างไรบ้างครับ/คะ</p> <p>...ประสบการณ์ตรงที่เกี่ยวข้องกับการเมาแล้วขับของท่านเป็นอย่างไรครับ/คะ</p>	<p>ช่วงเกริ่นนำ ใช้คำถามเพื่อกระตุ้นความทรงจำ</p>	5 นาที
<p>1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมดื่มไม่ขับซึ่งรถจักรยานยนต์ของของวัยรุ่นชายใน ต.หลักเขต จังหวัดบุรีรัมย์</p>	<p>ระดับความรู้และทัศนคติของบุคคล (intrapersonal factors)</p>	<p>2. รบกวนช่วยเล่าเหตุการณ์ตอนเมาแล้วขับให้ฟังได้ไหมครับ/คะ ว่าเหตุการณ์นั้นเริ่มต้นอย่างไรแล้วเกิดอะไรขึ้นบ้าง ครับ/คะ</p>	<p>1. ได้ข้อมูลทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเมาไม่ขับเพื่อสร้างแนวทางการวางแผนหรือพัฒนาแนวปฏิบัติเพื่อการส่งเสริมพฤติกรรมเมาไม่ขับของวัยรุ่นในเขตตำบลหลักเขต จังหวัดบุรีรัมย์และตำบลใกล้เคียง</p>	10 นาที
		<p>3. จากเหตุการณ์ในข้อ 2 ท่านรู้สึกกับเหตุการณ์นั้นอย่างไร ช่วยบรรยายความรู้สึกให้ฟังหน่อยได้ไหม</p> <p>เพราะอะไรจึงทำให้เรารู้สึกอย่างนั้น</p>		5 นาที

วัตถุประสงค์การศึกษา	กรอบแนวคิด	แนวทางการสัมภาษณ์	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	
2. เพื่อหาปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มไม่ขับ	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่มบุคคลระดับปฐมภูมิ (interpersonal factors)	4. เหตุการณ์ตอนเมาแล้วขับตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดมีใครเกี่ยวข้องกับท่านบ้างเกี่ยวข้องกับอย่างไรบ้างครับ/คะ		5 นาที
	องค์ประกอบระดับสถาบัน (institutional factors) องค์ประกอบระดับชุมชน (community factors)	5. ด้านชุมชนในความคิดของท่านเป็นอย่างไร... แล้วด้านชุมชนมีหน้าที่อะไรบ้างครับ/คะ คิดว่าด้านชุมชนช่วยลดจัดการเรื่องเมาไม่ขับได้หรือไม่เพราะอะไร	2. มีชุดข้อมูลที่ใช้นำเสนอกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อผลักดันให้เกิดนโยบายสาธารณะเรื่องเมาไม่ขับ	5 นาที
	องค์ประกอบระดับชาติหรือนโยบายสาธารณะ (public policy)	6. ถ้าคิดถึงเรื่องเมาไม่ขับท่านคิดถึงสื่อ/โฆษณาชุดไหน ครับ/คะ(ถ้าตอบไม่รู้ให้ลองคิดทบทวนดูอีกทีหรือช่วยยกตัวอย่าง) เพราะอะไรจึงนึกถึงสื่อ/โฆษณา ชุดนั้น		5 นาที
		7. ถ้าจะทำเรื่องเมาไม่ขับให้สำเร็จท่านคิดว่าควรทำอะไร ช่วยอธิบาย/บอกแนวทางหน่อยได้ไหมครับ/คะ	3. เกิดความตระหนักและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนจากการสะท้อนและคืนข้อมูลการวิจัยแก่ชุมชน สามารถนำไปสานต่อการทำงานในการเสริมสร้างสุขภาพแก่ชุมชนผ่านกลไกของผู้นำชุมชนได้ดียิ่งขึ้น	5 นาที

วัตถุประสงค์การศึกษา	กรอบแนวคิด	แนวทางการสัมภาษณ์	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	
		8.ถ้าท่านได้รับเชิญจากองค์กรที่รณรงค์เรื่องเมาไม่ขับ ท่านจะพูดหรือให้ข้อคิดอะไรเพื่อเป็นประโยชน์กับการช่วยเรื่องเมาไม่ขับบ้าง มีข้อเสนออื่น ๆ เพิ่มอีกไหมครับ/คะ		5 นาที

ประวัติผู้วิจัย

1.อาจารย์ นรกร วิโสรัมย์ อาจารย์ประจำ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

การศึกษา - ปริญญาตรี ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุรินทร์
- ปริญญาโท พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลแม่และเด็ก)
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผลงานตีพิมพ์

1. ความกลัวต่อการคลอดของหญิงตั้งครรภ์ที่มาใช้บริการแผนกฝากครรภ์โรงพยาบาลสุรินทร์. นำเสนอในการประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง ความหลากหลายทางสุขภาพ “Diversity in health and Well-Being” ประจำปี ๒๕๕๘ วันที่ ๒๕-๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ ณ โรงแรมวังจันทร์ จังหวัดพิษณุโลก.

2. การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบโดยการใช้การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. นำเสนอในการประชุมวิชาการนานาชาติการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

3. สภาพการดำเนินงานและความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ เครือข่าย มหาวิทยาลัยราชภัฏวารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ. ฉบับที่ ๒ เมษายน ถึง มิถุนายน ๒๕๖๓

4. ผลของโปรแกรมสุขศึกษาแบบกลุ่มร่วมกับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Facebook) ในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น สำหรับนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.ปีที่1 ฉบับ ปฐมฤกษ์(เม.ย.- ก.ค.2564)

2. ดร.ณิชาภัทร มณีพันธ์ อาจารย์ประจำ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

การศึกษา - พยาบาลศาสตรบัณฑิต สาขา พยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ
- พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขา บริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยราชธานี
- ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา การวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราช
ภัฏอุบลราชธานี

ประสบการณ์ พ.ศ. 2548 – ปัจจุบัน เป็นอาจารย์ผู้สอนด้านการพยาบาล

ผลงานตีพิมพ์

1. Nichapat Maneephan. (2018). The effects of group Psychoeducation program on depression of student nurses. Sakon Nakhon Rajabhat University International conference 2018. Sakon Nakhon. 183-187.

2. Nichapat Maneephan. (2019). The effects of group Psychoeducation program on Stress among Nursing students first generation of Bachelor of Nursing Science Program, Buriram Rajabhat University. International conference on Regional Health 9 : Sports and Exercise Science toward Healthy City: 223-231.

3. ณิชภาพัท มณีพันธ์ และณรงค์กร ชัยวงศ์. (2564). ผลของโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพจิตด้วยรูปแบบการให้สุขภาพจิตศึกษาแบบกลุ่มร่วมกับรูปแบบความสุขเชิงจิตวิทยา 5 มิติ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและความสุขของผู้สูงอายุ. การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

3. ดร.วรรณาด พรหมศวร อาจารย์ประจำภาควิชาผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์

การศึกษา - พยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์
- พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต(การพยาบาลผู้สูงอายุ)คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การพยาบาล) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ความเชี่ยวชาญ/ความสนใจพิเศษ : การวิจัยเชิงคุณภาพ การพยาบาลผู้สูงอายุ การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ

ผลงานตีพิมพ์

1. การรู้สึกรสสนเทศด้านสุขภาพ การรู้สึกรสสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพและภาวะสุขภาพของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ในกลุ่มเครือข่ายภาคกลาง ๒ และเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2560 Journal of Nursing Science and Health , 39(4), 93-117

2. การวิเคราะห์นโยบายเร่งด่วนเรื่องการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ปี 2560 Journal of Boromarajonani College of Nursing, Surin, 39(4), 90 – 99

3. วิธีการดำเนินชีวิตผู้สูงอายุที่มีอายุยืนยาวในชนบทจังหวัดสุรินทร์ ปี 2560 Journal of Nursing Science and Health , 39(4), 1 - 10

4. พฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลสุขภาพจากสื่อออนไลน์และสื่อสังคมจำแนกตามการรับรู้ภาวะสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ ปี 2560 Journal of health science research, 11, 12 – 22

5. การเสริมความเข้มแข็งของทุนทางสังคมของชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุ ปี 2560 วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ ปีที่ 41 ฉบับที่ 2 (เมษายน -มิถุนายน) 2561 หน้า 90 - 98

6. "Participatory Seven Gook's": A Phenomenological Study of Transformative Health Service Management through Family Care Team ปี 2561 The 4th International Conference: Qualitative Research in Nursing, Health & Social Sciences, 91 – 99

7. ทุนทางสังคมกับการพัฒนานโยบายสาธารณะ ประเด็นการดูแลผู้สูงอายุเขตสุขภาพที่ 9 ปี 2561 วารสารวิทยาศาสตร์สุขภาพปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (2018): พฤษภาคม - สิงหาคม 2561

8. การเสริมศักยภาพของทุนทางสังคมในการพัฒนาระบบการจัดการ เครื่องมือแพทย์ เพื่อดูแลผู้ป่วยระยะยาวในชุมชน ปี 2561 วารสารสมาคมเวชศาสตร์ป้องกันแห่งประเทศไทย, 8(3), 393-404

5.นางสาวภิญญดา สมดี พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลหลักเขต อ.เมือง จังหวัดบุรีรัมย์

การศึกษา - พยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์
- สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ความเชี่ยวชาญ/ความสนใจพิเศษ การดูแลผู้สูงอายุ การดูแลผู้ป่วยในชุมชนแบบองค์รวม